

Mintha drogot adnánk

Sokan azért adják oda a telefont, a tabletet a kisgyerekeknek, mert egyszerűen maguk sem tudják, mivel van dolguk – mondja Uzsálné Pécsi Rita neveléskutató.

☞ 8. oldal

Az életem Könyve

Kicsit másképpen készültünk, mint eddig, de érkeserűi böjti bűnbánati hetünk célja ugyanaz: Isten ígését még jobban megismerni, befogadni, megcselekedni és megélni.

☞ 10. oldal

Nőszövetségi stratégia

A járványügyi szabályozások, a két évig tartó „maradj otthon, tarts távolságot” felszólítás lassan leépítette a nőszövetségi tagoknak azt a vágyát is, hogy közösségben legyenek.

☞ 13. oldal

HARANGSZÓ

A KIRÁLYHÁGÓMELLÉKI REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET GYÜLEKEZETI LAPJA • 2022. MÁJUS • 33. évf. 9-10. szám • Ára 5 lej

Alkalmazkodni, azaz megacélosodni

Akkor, amikor az ember mindenáron szeretne megfelelni, nagyon nagy a veszélye annak, hogy elveszti önmagát. Nagyszerű tulajdonság az alkalmazkodás képessége, de úgy érzem, sok esetben feloldódás, az önazonosság elvesztése lesz belőle. Sajnos ismerős lehet az eset: jó családból induló jó gyerek addig megy az iskolatársakhoz való alkalmazkodásban, hogy már teljesen hátat fordít mindennek, ami addig fontos volt az életében és igazi érték volt számára. Vagy az elvakult szerelmes a másikkal való alkalmazkodás érdekében levetkőzi önmagát. Ekkor mondjuk róla már-már elszörnyedve: mintha nem is ő lenne! De miért lehet ez így? Mert ennyire tetszeni

akarunk, mert ennyire hiányzik az elismerés, az elfogadás? Megéri? A rugalmasságnak is megvan a határa: amikor elszakad a tovább változni, nyúlni már nem bíró szál. Ahhoz, hogy rugalmas, alkalmazkodó lehessék, előbb tudnom kell, mi a „nyugvópontom”. Mi az, ami meghatároz: mi az, amit alkalmazok a különböző élethelyzetekre? Mi az, ami befér, amit lehet, és mi az, amit semmiképp nem vállalok. Az alkalmazkodás és rugalmasság számomra azt is jelenti, hogy a nehezebb helyzetben fejlődik a megoldókészség. Nem feladni, inkább megacélosodni és a változó körülmények ellenére is célba érkezni.

GHITEA-SZABÓ JÓZSEF LEVENTE

Hitéletünk feszültsége és rugalmassága

„Nem bírom tovább! Akkor sem vagyok rá képes, ha megfeszülök! Úgy érzem, megőrülök! Elegem van az egészből!” Nem szégyen beismerni, hogy vannak mélypontjaink, amikor ilyen kifejezésekkel adjuk jelét a kimerültségből fakadó tehetetlenségünknek. Ennek hátterében mindig egy olyan élethelyzet áll, amelyben kedvezőtlenül alakultak a dolgaink, vagy erőnk feletti terheket kellett elhordoznunk. Mit tehetünk ilyenkor?

Általában valami gyors tüneti kezelést keresünk, mint például egy kiadós alvás, valamilyen szórakozási lehetőség, a gondolatok elterelése vagy valamibe való belefojtása. Ideiglenes megoldásnak megfelelnek ezek a módszerek, bár némely esetben többet ártanak, mint használnak. Pihenésre és derűre természetesen szükségünk van, de a feszültség előli menekülés néha mérgező szenvedélybe űz.

Többre van szükségünk holmi érzelmi fájdalomcsillapítónál, mert a valódi cél a lelki sebek gyógyulása, sőt azok megelőzése. Ehhez kellőképpen rugalmasnak kell lennünk, hogy a minket ért erőhatások ne deformáljanak, ne rombolják tovább az istenképességünket. Napjainkban a flexibilitásról egyre gyakrabban hallunk. Ez nem is csoda, hiszen az általunk ismert világ rendkívül gyorsan változik.

(Folytatás a 2. oldalon)

www.facebook.com/harangszo

Hitéletünk feszültsége és rugalmassága

(Folytatás a 1. oldalról)

A változás elkerülhetetlen, nekünk pedig mindig arra kell törekednünk, amit Arany János találóan megfogalmazott: „Ember lenni mindég, minden körülményben.”

A flexibilitás azért olyan kedvelt tulajdonság, mert növeli a hatékonyságot. Az ilyen ember gyorsan képes megfelelően reagálni egy nem várt fordulatra. Nem esik kétségbe, nem kezd jajveszékélni, nem esik pánikba, és nem keseredik meg.

A hívő ember tudja, hogy Isten adhat neki olyan átalakulást, amely által képes lesz helytállni a legrémisztöbb helyzetekben is. Talán a legnyilvánvalóbb példa erre Pál apostol, aki így vallott önmagáról: „mindenkinek mindenné lettem, hogy mindenképpen megmentsek némelyeket” (1Kor 9,22). Volt ő ígéretes tehetség a zsidóság körében, aztán lett menekült, üldözött, megkövezett, megbotozott, hajótörött, bebörtönzött, kinevetett, de mindvégig ugyanazon cél vezérelte: „mindezt az evangéliumért teszem, hogy nekem is részem legyen benne” (1Kor 9,23). Az apostol munkásságának hatékonyságához nem fér kétség, de azt is látni kell, hogy az életkörülményei nem lettek könnyebbek és kényelmesebbek. Mi viszont hajlamosak vagyunk az áldásokat földi javakban mérni, mint például nagyobb ház, jobb autó és biztosabb egzisztencia. Többnyire ezek miatt vágynak az emberek a rugalmasság előnyeire, azonban nekünk hittel el kell fogadni azt is, ha Isten másként rendelkezik az életünkről.

Pál viszontagságos élete nem feltétlenül érvényes a mienkre is. Az Úr akarata szerint tevékenykedni nem azt jelenti, hogy nem lehetnek földi örömeink vagy javakban mérhető áldásaink.

Valójában azt kell felismernünk, hogy a mi Atyánk kijelöli nekünk a célt, s ha mi engedelmesen haladunk felé, akkor az út során ő gondoskodik minden szükségéről. Így tudunk talpra állni, ha elesünk, „mert ha hétszer elesik is az igaz, akkor is fölkel” (Péld 24,16).

Jézus arra buzdít, hogy álljunk készen az újra: „senki sem tölt újbort régi tömlőkbe, mert az újbort a tömlőket szétszakítja, a bor is kiömlik, és a tömlők is tönkremennek; hanem az újbort új tömlőkbe kell tölteni” (Mk 2,22). A megújuláshoz okvetlen változunk kell, különben a lelki ódonosságunk megakadályozza az ige kiteljesedését az életünkben, és ahelyett, hogy megtelnénk üdösséggel, könnyen összetörhetünk.

ERDEI-ÁRVA ISTVÁN BÉLA

A szenvedés jutalma

„De aki mindvégig kitart, az üdvözül” (Mt 24,13).

Életünkben fontos az, hogy hitünkben erősödjünk. Mindig arra vágyunk, hogy jobb legyen az életünk. Máté evangéliumának 24. részében a szenvedésekről olvashatunk. Jézus már bevonult Jeruzsálembe, és nagyon közel került már a golgotai kereszthez; a nagy megpróbáltatásokról beszél, háborúkról, természeti katasztrófákról, a hit meggyöngyüléséről, törvénytelenésről és csalásról. S ezt hallva az ember megborzong.

FÁJDALMAKTÓL MEGGYÖTÖRVE

A legtöbb ember szépnek, jónak tartja ezt az életet, és másokat is az élet élvezésére hív.

De már a gyermek is látja, hogy nem éppen így van. A média is arról beszél, hogy sok szenvedés van a földön. S valóban igaz az, hogy ez a világ nem is olyan szép és jó, mint amilyennek mi szeretnénk. Az emberek sem olyan jók, mint amilyeneknek mi gondoljuk őket. Az emberre az egoizmus jellemző. Sokakban meghidegült a szeretet. S éppen emiatt hatalmasodott el a szenvedés a világban. Pedig Isten nem ilyenek teremtette ezt a világot.

KITARTANI

A szenvedés félelemmel jár. Még a hangulatunk is más lesz. Gondolj a betegre vagy a gyászolóra! A legtöbb beteg, özvegy, árva fél a holnaptól. Ám itt másfajta szenvedésről van szó. Arról, hogy hitünkért gyaláznak, hogy megvetnek, mert Jézust követjük, s ezért még hátratételt is elszenvedünk. Akkor hogyan is fogadjuk a szenvedést? Hogyan viszonyuljunk hozzá? Nézzünk Jézusra! Ő egyszerűen azt mondja, hogy „aki kitart”. Ebben a világban sok kitartásra van szükségünk.

NEM KÖNNYŰ

Nem szeretjük a szenvedést, ezért nem is tudunk kitartani a szenvedésben. Pedig Isten azt akarja, hogy kitartsunk. Jézus kristálytisztán megmondta: Hitben járni nem azt jelenti, hogy mindig kellemes és szép lesz az életünk.

Hogyha Jézust követjük, akkor a szenvedésben is Reá kell néznünk. Engedjük, hogy Ő tanácsoljon bennünket. Engedjük, hogy Ő vezessen bennünket szenvedéseken át mindhalálig.

A mai világ szeretne megszabadulni a szenvedéstől. Ezért nincs kitartás az emberekben.

Milyen jó, hogy Jézus nemcsak annyit mond, hogy ki kell tartani a szenvedésben, hanem azt is mondja, hogy a szenvedésnek egyszer vége lesz. Ez pedig azt jelenti, hogy a

szenvedésben az ember kitartása eljut a végcélhoz, vagyis kiteljesedik, célba ér. Aki kitart, az célba ér.

KILÁTÁSTALANSÁG

Az emberek azért nem szeretik, sőt megvetik a szenvedést, mert elvesztették a célt a szemük előtt. A szenvedésben nehéz kitartani, ha csak az élet kilátástalanságára gondolunk. Az a baj, hogy leginkább hátrafelé nézünk. Jobb lenne előre tekinteni és a célt látni.

Kánaán határához érve elindul tizenkét ember, hogy kikémléjék az elfoglalandó országot. Tizen csak a hatalmas városfalakat látják és azt, hogy az ott élő nép nagyon erős. Mondják is: Nem tudjuk elfoglalni. Ám Józsué és Kaleb egészen másképpen gondolja. Ugyanazt látják ők is, mint a többiek, de nem esnek kétségbe. Tudják, hogy harc vár rájuk, de Isten megígérte, hogy nekik adja az országot. És ez így lesz – mondják. Tehát: Harcra fel!

Ezt jelenti kitartani a hitben. Látni a való helyzetet, de azt is, amit Isten megtehet és meg is tesz a benne bízók életében!

S még valami: Aki végig kitart, az üdvözül. Vagyis Jézus arra tanít, hogy a szenvedésben mindvégig ki kell tartani.

ÖRÖKSÉG

Isten népe megkapta a megígért országot mint örökséget. Az örökség egy adomány, mely arról beszél, hogy van Adományozó.

Amikor a családban meghal valaki, a családtagok mindent megörökölnek. A családtagok semmit nem tettek ezért az örökségért, de megkapják, mert kapcsolatban voltak az elhunytal.

Mi Krisztus Urunk haláláért nyerjük el a mennyi örökséget. Érdemes hát a szenvedésben mindvégig kitartani, nemcsak a böjt idején, hanem egész életünkben, hogy elnyerjük az örökséget, az üdvösséget.

CSOMAY ÁRPÁD

Térjünk vissza!

„Jertek, térjünk vissza az Úrhoz, mert ő szagatott meg, és ő gyógyít meg minket; megsebesített, de bekötöz minket!...” (Hós 6,1–6)

Ez az igerész egy szép bűnbánó ének. A szépséghibája viszont az, hogy a nép csak a szájával mondta, de nem volt igazi érzés mögötte. Talán nem is mondták. A próféta tanította, mondta, de a nép nem mondta utána. Fel kellett nőnie egy következő nemzedéknek, hogy a bűnbánó ének imádsággá váljon. Ez abból is kiviláglik, hogy a gyülekezet nem szólítja meg sem Istent, sem senki mást, mi több, önmagát szólítja fel, s egyetlen vétket, bűnt sem vall meg.

FORDULJUNK HOZZÁ!

Ez a felhívás egy határozott elhatározást jelent. Egy 360 fokos fordulatot. Szükséges volt visszafordulni, újra odafordulni az Úr felé? De még mennyire!

Hóseás korát, a Kr. e. 8. századot tanulmányozva megvilágosodik az, hogy elfordultak Istentől. Az izraeliták a honfoglalás után letelepedtek, és felhagytak az addigi nomád vagy félnomád életmóddal, állattenyésztő népből földművessé lettek. Ezt a munkát a korábban ott lakó kánaánitáktól tanulták meg, ami önmagában nagyon hasznos dolog volt. A nagy baj viszont az, hogy nemcsak a földművelés mesterségét vették át tőlük, hanem a termékenység istenének, Baálnak a tiszteletét is. Ezért Illés próféta a kétfelé sántikálással vádolja Izráelt, ahogyan olvassuk az 1Kir 18,21-ben. Ez ellen harcol Hóseás, akinek a neve jelentése: Jahve szabadító vagy segítség.

A Baál-kultusznak az egyik jellegzetes vonása a kultuszi paráznság volt, azzal akarták biztosítani az isteni termékenységet, az égből a földet megtermékenyítő esőt. A kultikus prostitúció így alakult ki.

„Jertek, térjünk vissza az Úrhoz”! Biztasuk mi is egymást! Isten bármikor kész visszafogadni, a bűnbánat mindig időszerű.

A megfordulni, visszafordulni, visszatérni – maga a megtérés. Tehát fordulat az ember életében. Külsőleg és belsőleg irányt változtatni. Lelki értelemben: az engedetlenségből Istennek való engedelmesség lesz. Szakítás a bűnnel és visszatérés az Úrhoz.

MEGELEVENÍT

Ha az Úr megbocsát, nagyon hamar bekövetkezik a teljes fordulat. A „megelevenít” nem a halálból, hanem a halálos állapotból való életre keltést jelenti. Hiszen ha halottak lennénk, nem imádkoznánk. Ez a szó fölébredést, erőre kapást, a sebek begyógyítását, gyógyulást jelent.

Izrael népe az ítélet halálos állapotában van, és innen kerülhet nagyon hamar – ter-

mésztesen Isten beavatkozása folytán – a megkegyelmezettek egészséges állapotába.

Isten megismerésére „törekedjünk” – biztat az ige. Az Ő megismerése a közösségben történik. Igaz a közmondás: Lakva lehet megismerni valakit. Ezt a lehetőséget, utat ajánlja Isten. A megismerés az elfogadásban és követésben történik, a megszólító-hívó Isten szavának a felismerésében.

A VÁLASZ

Isten válasza megrázó, de abból nem a harag, inkább a fájdalom, a sajnálat érződik. Mint amikor Jézus sírt Jeruzsálem felett: „Jeruzsálem, Jeruzsálem! Megöled a prófétákat, és halálra kövezed azokat, akiket Isten küldött! Milyen sokszor akartam már összegyűjteni a gyermekeidet, ahogyan a tyúk a szárnyai alá gyűjti kiscsibéit. Ti azonban ezt nem akartátok” (Mt 23,37).

„Mit cselekedjem veled, Efraim? Mit cselekedjem veled, Júda? Hiszen szeretetetek olyan, mint a reggeli felhő, és mint a korán múló harmat” (4. v.). Isten nem bízhat sem Efraim, sem Júda hűségében, mivel az mulandó. Palesztina éghajlata nyáron nagyon száraz. Az egyetlen nedvesség az éjszakai harmat, de napkelte után az is hamar elpárolog, eltűnik, mint az a néhány ködfolt vagy felhő, mely az éjszaka lehűlő talaj fölött képződik.

A harmat nem bővizű forrásból fakad, mely folyamatosan táplálná. Hiányzik a nép életéből is ez az állandóság, melynek alapján Isten megbízhatna a megtérésük valóságában. Ezért használja fel a prófétákat mint eszközöket, hogy továbbítsák akarátát: „Azért vertem meg a próféták által és megöltem őket az én számnak beszédével. Bizony, a te ítéleteid olyanok, mint a kelő nap” (5. v.). Ez a múltra vonatkozik. Hóseás tehát úgy emlékezik elődeire, mint akik által Isten vágta, ölte beszédével a népet, korholta, pirongatta, sőt büntette. Mert Isten nem hagyja a bűnt büntetés nélkül. Ítélete olyan, mint a kelő nap, mely minden zezzugot megvilágít. Isten ítélete mindig a fényt hozza.

Spurgeontól olvastam: Minden visszafordulás, ami nem Krisztushoz történik, egy újra-visszafordulásra szorul.

NEM RÓJA FEL A GONOSZT

Az utolsó, 6. vers mondja ki, hogy Isten mit akar, és mit nem: „Mert szeretetet kívánok én, és nem áldozatot: az Istennek ismeretét inkább, mintsem égőáldozatokat.” Az áldozás két fontos mozzanatára utal: az állat levágására és elégetésére, aminek füstje Istenhez száll, mint neki szánt ajándék. Istent azonban nem lehet megvesztegetni. Ő inkább kívánja a Hozzá való hűséget, szeretetet és az azokból származó cselekedeteket.

Összegezve: Isten feltárja népe felszínes bűnbánatát, mert az nem őszinte, sokkal inkább külső nehézségének a gyors végét akarja. Isten azonban a nép szívét keresi, mert nem szűnik meg szeretni az övéit, ezért igyekszik visszanyerni, kiváltani őket. Mint ahogyan Hóseás esetében is történt: visszavásárolja a házasságtörő, parázna, prostituált feleségét.

Miért teszi ezt Hóseás? Egyszerű a válasz: mert szereti. És ez a szeretet, ahogyan fogalmaz Pál az 1Kor 13,5-ben: „nem rója fel a gonoszt”.

Az ige Izráelt mint az Úr feleségét mutatja be, bár jelenleg, mint engedetlen, elbocsátotta. De azonnal visszaveszi, ha megtér. Míg Hóseás az övét kiváltotta, Isten Jézusban megváltja, magához emeli, méghozzá Jézus vére által, „hogy valaki hiszen ő benne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen” (Jn 3,15).

Jeremiás próféta ekképpen buzdít felhívásában a megtérésre: „Menj el, és kiáltsd e szökat észak felé, és mondd: Térj vissza, elpártolt Izrael, ezt mondja az Úr, és nem bocsátom reátok haragomat, mert kegyelmes vagyok én, ezt mondja az Úr, nem haragszom mindörökké” (3,12). Legyen ez az Izrael, a magad, a magam megtérése, a Megváltóhoz való visszafordulása valódi, tényleges. Legyen a szívünk ügye!

FARKAS ANTAL

(szerkesztett szöveg)

A változatlan Isten folyamatos

Az akkomodáció alkalmazkodást, idomulást jelent. Alapvetően a szem mélységészlelésének képességét (távolságészlelés) jelenti, aminek köszönhetően pontosan tudunk mozogni, távolságot felmérni és megfogni bizonyos dolgokat.

Az akkomodáció fogalmát Jean Piaget (1896–1980) svájci pszichológus fejlődéslelektani elméletének kidolgozásában használta. Elméletének alapja, hogy a gyermek kíváncsisága miatt minden iránt érdeklődik, kipróbál dolgokat, kísérletezget. Alkalmazkodik az állandóan változó külső és belső környezethez.

A teológiában az akkomodáció Isten azon módszere, mellyel „lebutítja”, azaz értelmileg felfoghatóvá teszi üzenetét. Üzenetének közvetítői hozzáigazítják a mondandót a hallgatóság megértési szintjéhez. Jézus példázatai, a metaforák, a képes beszédek vagy a bölcsesség-mondások ennek a módszernek a legjobb szemléltető példái.

Isten úgy szól a véges emberi lényekhez, hogy képesek legyenek megismerni Őt. Valóban mint gyermeket tanít minket, és hozzánk igazítja még kifejezéseit és szókincsét is. Kálvin János Institutiójában ahhoz a dajkához hasonlítja Istent, aki a csecsemőhöz szól (vagy éppen gügyög).

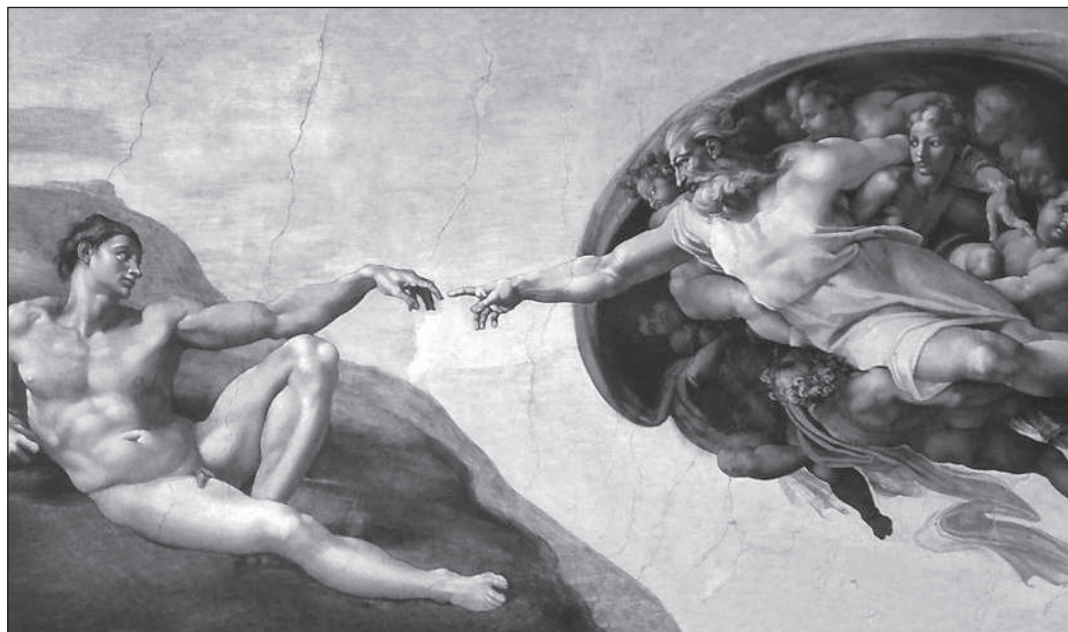
A Szentháromság magyarázatáról szóló legvilágosabb kép az volt számomra, amikor konfirmációs előkészítőn a lekipásztor úgy magyarázta Isten hármasság megjelenési formáját, mint a víz három halmazállapotát, ami lehet szilárd (jég), folyékony (víz) vagy gáz (gőz). Megnyilvánulási formáját tekintve más, de lényegét tekintve ugyanaz a két hidrogénatomból és egy oxigénatomból álló molekula.

Isten megmásíthatatlan és állandó tulajdonságai (attribútumai) közé olyan emberi fogalmak tartoznak, amelyekkel igyekszünk érthetően meghatározni örökkévalóságát, mindenhatóságát, mindenütt jelenvalóságát vagy mindent tudását. A zsidó hagyományban Istennek nincs (kimondható) neve, ezért igyekeznek mindig úgy megnevezni, ahogyan megnyilvánul: Örökkévaló, Mindenható, Seregek Ura.

Jézus istensége a zsidó hit számára ugyan ezért értelmezhetetlen és elképzelhetetlen. Isten testetlen, ezért az incarnatio (testet öltés) gondolata istenkáromlás. Isten megismerését behatárolja az emberi felfogóképesség. A legtöbb óvadás számára Isten a mennyei trónon ülő, hosszú fehér szakállú öregember, aki villámokat szór, ha rosszak vagyunk. Isten az, aki nagyobb és erősebb, mint az óvadás apja!

ISTEN ÖT MEGJELENÉSI FORMÁJA AZ ÓSZÖVETSÉGBEN

Michelangelo Buonarroti (1475–1564) élete alkotásának a vatikáni Sixtus-kápolna mennyezetfreskójának legismertebb részletét, Ádám teremtését tartják. Ezen keresztül igye-

kezett érzékeltetni a Teremtő és teremtmény közötti apró, mégis áthidalhatatlan távolságot. Isten ezt a távolságot Jézus Krisztus testté lételével és a Szentlélek kitöltésével szüntette meg.

Isten azonban az Ószövetség embere számára sem volt távol, hiszen őt kiemelkedő lehetőséget adott a vele való mindennapi találkozásra. A Tóra (az ószövetségi törvény), a templomi kultusz, a királyság intézménye, a próféta és a bölcsesség-irodalom eszközein keresztül valósult meg az Istennel való folytonos kapcsolat.

A Tóra tanítás, útmutatás és nevelés egyben. Értelmezésén és engedelmes gyakorlásán keresztül Isten tekintélye és befolyása kapott helyet a zsidó ember hétköznapjaiban.

A papok által irányított templomi kultusz óriási szerepet töltött be Isten népének életében, hiszen Isten „valódi jelenlétét” közvetítette az áldozatok bemutatásán keresztül.

A királyság intézménye Isten hatalmának politikai megtestesülése volt. Számukra „Jahve király” (teokrácia) minden időben, de a nyilvános, valóságos és mindennapi politikai megnyilatkozásokat szükségszerűen emberi eszközén, a királyon keresztül gyakorolja.

Ha a király Isten politikai téren történő vezetését volt hivatott véghez vinni, akkor a próféták hasonló szerepkört töltöttek be társadalmi téren. Isten kritikáját és ítéletét fogalmazták meg és tolmácsolták a választott nép minden rétegének, a királyi és a templomi udvart is beleértve.

Végül pedig az Istennel kapcsolatban megélt tapasztalatok megfigyelését és értelmezését a bölcsesség-irodalom foglalta össze és örökítette meg. Ebben nem beszélnek közvetlenül Istenről (lásd: Eszter könyve), hanem következtetéseket fogalmaznak meg Róla, s

ezek által a napi valóság szintjén kerülhet közel az ószövetségi ember Istenéhez.

Ez az öt kapcsolati mód tette érthetővé az Ószövetség embere számára Istent és igyekezett csökkenteni a távolságot (több-kevesebb sikerrel) Isten és népe között.

A VÁLTOZATLAN ISTEN

A Biblia több helyen úgy hozza közelebb számunkra Istent, hogy emberi tulajdonságokkal is felruhazza. Isten szenved (Jézus a Gecsemáné kertben), és néha szenvedélyesen szeret (féltőn szerető Isten), vagy éppen megbánja tetteit. Noé idején megbánja, hogy embert teremtett; Mózes idején (az aranyborjú miatt), hogy népévé választotta a zsidókat; vagy hogy Sault királlyá tette.

Megbánhat-e Isten valamit? Hogyan egyeztethető össze Isten változhatatlanságával a megbánása?

Az értelmező szótárak szerint az az ember bán meg valamit, akinek lelkiismeret-furdalása van valamilyen tévedése vagy mulasztása miatt. Isten viszont sokkal inkább bánkodik, azaz megsajnálja, megszánja az embert.

Kálvin szerint Isten „megbánása” csak az ember szemszögéből tetszik változásnak. Isten cselekedeteit változtatja meg, de közben akarata és szándéka változatlan marad. Saul helyett jobb királyt választ népének élére: Dávidot; népével pedig a célja mindig is a megtérés volt.

Az 1Móz 6,1–4 leírása szerint Isten bánkodik, amiért Noé idején a bűn elhatalmasodott a földön. Az özönvíz nem Isten rövidlátása, hanem az ember romlottsága miatt zúdult a földre. Isten megbánása ráadásul kettős: az özönvíz előtt a bűn elharapódzása miatt bánkodik, az özönvíz után pedig arra jut, hogy a módszer nem elég célravezető,

alkalmazkodása az ember érdekében

ugyanis a víz felszáradása után az emberrel együtt a bűn is visszatér a világba.

Az aranyborjú története szintén arról beszél, hogy Isten el akarja pusztítani a népet, és Mózesel és leszármazottaival akarja folytatni. A 2Móz 32,10–14 Isten válaszát írja le Mózes közbenjáró imádságára. Mózes időt nyer, hogy Izrael táborában rendbe hozza a dolgokat. Széttöri az aranyborjút, és kivégezti a bálványozás miatt felelős vezetőket. A bizalmi kapcsolat viszont csak azután áll helyre, miután Isten megbüntette a népet (2Móz 32,35), ami a bocsánat és az igazság egyidejű érvényre juttatását hirdeti. Kegyelem és igazság nem zárják ki egymást!

Végül Saulnak, Izrael első királyának elbukását vizsgálva szintén nem azt bánta meg Isten, hogy bizalmat szavazott neki. Nincs szó ugyanis arról, hogy Isten másképp cselekedne, és megszüntetné a királyság intézményét Izraelben, hanem éppen ellenkezőleg: még jobb királyt készít fel utódjával.

Saullal kapcsolatban a megbánás helyes értelmezését az 1Sám 15,11 és az 1Sám 15,29 verse akadályozza. A 11. versben Isten maga jelenti ki Sámuel prófétának, hogy megbánta azt, hogy Saul királlyá tette, mert elfordult Istentől és nem teljesítette parancsait, míg a 29. versben Sámuel mondja azt, hogy Isten nem ember, hogy megbánjon akármit is, utalva arra, hogy a próféta közbenjárása sem változtathat Isten elhatározásán: Dávid követi Sault a trónon.

Mindhárom „megbánás történet” arra vezethető vissza, hogy Isten nem mond le az ember üdvösségéről, újabb és újabb lehetőségeket készít elő a szabad akaratból való hozzáfordulás (megtérés) számára, de közben nem mond le igazságának érvényesítéséről sem, hiszen nem hagyja a bűnt büntetés nélkül.

Isten megbánása annak bizonyítéka, hogy marad mozgástér Isten szabadsága és az ember felelőssége számára. Isten megbánásával az igaznak nincs veszténivalója, a bűnös pedig csak nyerhet!

AZ IGE HÁRMAS ALAKJA

Nagyon hamar, már a reformáció első éveiben kikristályosodott az Isten igéjével kapcsolatos református tanítás. A II. Helvét Hitvallás (1566) például négy cikkelyben is foglalkozik a Szentírással kapcsolatos kérdésekkel.

Egyházunk tanítását a múlt században Barth Károly (1886–1968), a svájci származású nagy hatású teológus öntötte új formába. Magyarázata szerint Isten igéjének hármas alakja van: a hirdetett, az írott és a kijelentett ige, azaz a prédikáció, a Szentírás és maga Jézus Krisztus.

Tanítása szerint az igehirdetés az ige hozánk legközelebb eső alakja. Még mielőtt írni-olvasni megtanulnánk, édesanyánk (talán tudtán kívül) a Miatyánk tanítgatásán keresztül már Isten igéjét hozza közel hozánk, vagy elég a gyermekévek vallásóráira gondolnunk, ahol még vajmi kevés szerep jut az emberi felfogásnak. Isten igéje már ekkor hirdettetik nekünk.

Luther Márton maga is ezt tanítja, amikor azt mondja, hogy az evangélium nem az, ami a könyvekben le van írva, hanem az emberi ajkak által hirdetett eleven szó.

Barth szerint is a Biblia alap és kiindulópont az igehirdetés számára. Élővé és hatóvá akkor lesz, ha az elérkezik hozzánk! A mai igehirdető tehát tulajdonképpen nyomdokaiba lép az első igehirdetőknek – mondja –, hogy a próféták és apostolok évezredek tanítását a mi életünkre alkalmazza.

Ebben az értelemben beszél apostoli szukcesszióról (utódlásról) is, de nem a szó római értelmezése szerint. Az apostolica successio ugyanis a katolikus magyarázat szerint az egyház által közvetített kegyelem töretlen folytonossága. Doktrínájuk szerint csak ott van Krisztus igaz tanítása, ahol az adott közösségnek megvan az apostoli folytonossága, amelyet a papság kézrátétellel történő felszentelése biztosít. Így a püspökök megszakítatlan láncolatán keresztül a folytonosság egészen Krisztus apostolaiig vezethető vissza. Ahol ez hiányzik, ott a hívek nem tagjai az igaz keresztyének „családfájának”. Később ebből alakult ki a pápai csalatkozhatatlanság tana is, ami aligha hozható összhangba a Szentírás tanításával. Az utódlás ugyanis nem az apostolok feltétel nélküli tekintélyét viszi

tovább (azt mindig meg is kell szolgálni!), hanem az apostoli üzenet tiszta megőrzését jelenti!

De legyen szó az ige hirdetett vagy írott formájáról, mindkettőre igaz, hogy túlmutat önmagán. Essen szó akár az igehirdetésről, akár a Szentírásról, mindkettő a kijelentett Igére, Jézus Krisztusra mutat. Egyik sem önmagáért van, és egyik sem önmagát kínálja, hanem mint a kijelentés szolgálói, Krisztushoz vezetnek!

Kifejezetten az istentiszteletről nézve Kozma Zsolt kolozsvári teológiai tanár némileg kibővíti, helyesebben szólva módosítja ezt a három formát, amikor az írott és hirdetett ige mellett a jelszerű igét (a keresztséget és az úrvacsorát) említi. Mindhárom rendeltetése az az istentiszteleten, hogy a negyedike, a kijelentett Igére, Jézus Krisztusra mutasson és Hozzá vezessen minket!

KÁLVIN ÉS A SZENTÍRÁS

Kálvin János Institutiójában maga is egyértelmű különbséget tesz Krisztus mint Isten Kijelentése és a Szentírás között. A sorrendben ugyanis az első mindig Isten kijelentése (ami Krisztusban lett igazán egyértelmű és világos); ezt követte a szóbeli hagyomány, ami továbbadta Isten szavait és tetteit; végül pedig ezek írásban való megörökítése következett.

Mert bár a Biblia könyvei némely műfaji jellegzetességnek megfelelnek, mégsem tekintjük sem filozófiai, sem történeti, sem szépirodalmi, legkevésbé talán természettudományi műnek. A Szentírás ugyanis Isten önmagáról adott kijelentése, amely arról tudósít, hogy hogyan van jelen Isten az ember életében!

A Szentírás a reformátori tanítás szerint feltétlen engedelmisséget kíván. Ezt az engedelmisséget az akkori társadalmi helyzetben talán könnyebb volt érvényre juttatni, mint manapság, amikor lépten-nyomon megkérdőjelezzük nemcsak a Szentírás értelmezését, de Isten létezését is.

Milyen választ adhatunk mi erre? Azt, hogy a Szentírás igazsága nem rajtunk múlik! Sem külső erőszak, sem belső egyetértés nem tudja azt sem érvényteleníteni, sem felülírni, mert a Szentírás egyedül Isten szuverén kinyilatkoztatása.

Sokan felfuvalkodottságukban valóban kétségbe vonják az Írás tekintélyét, de a velük szembeni magatartásra hadd álljon itt Luther Márton tanácsa, aki egyenesen azt ajánlja, hogy „aki semmibe veszi Isten igéjét, azzal ne is vitázzunk!” – Hagyjuk inkább Istenre a meggyőzést!

Hover Zsolt: „maradtam a történelemnél”

Minél jobban beleásom magam a történelmi eseményekbe, annál több ötletem születik, mondja Hover Zsolt négykötetes regényíró. A Kalotaszegen élő és alkotó lelkész, író, újságíró következő regényét az erdélyi vallásszabadságot kimondó tordai országgyűlésről tervezi.

– Regényeidben erdélyi történelmi eseményekről írsz. Miért éppen ennél a témánál állapodtál meg? Kalotaszegi lelkészként a hely szelleme is befolyásolt, amikor ebbe az irányba fordult az érdeklődésed?

– Mindenképpen hatással volt rám a hely szelleme. Kalotaszeg egy hagyományairól ismert vidék Erdélyben, ezen belül Magyargyerőmonostoron található a legrégibbi templom. Amikor megválasztott a gyülekezet, utána kellett olvasnom alaposabban a templom történetének, hogy az idelátogatóknak mesélni tudjak. Talán már ekkor kezdett érdekelni a történelem, de az írásban kezdetben teljesen más műfajban gondolkodtam. A kutatómunka során azonban egyre több történet került elém, így végül teljesen elhagytam a fantasy vonalat, és maradtam a történelemnél, azon belül is kimondottan erdélyi történelmi események érdekelnék.

– Összegezzük egy kicsit az eddigi írói tevékenységedet. Hét évvel ezelőtt jelent meg első könyved, a Hetedhét ösvény. Azóta további három látott napvilágot. Melyek ezek?

– A második a *Kalotaszegi Madárleány*. Ez egy dombormű a templom falába ágyazva. Az idők során egy legenda is kapcsolódott hozzá, s az szájhagyomány útján maradt meg a faluban. A történet alapja ez a legenda, s több kalotaszegi mondát is beleszőttem, némi történelmi alapot is adva neki, de ez még nem tekinthető történelmi regénynek.

A harmadik regény – *Erdélyi trónharc* – tulajdonképpen az előző folytatásának indult, de mivel a kutatómunka során rengeteg érdekes történelmi eseményre bukkantam, úgy döntöttem, hogy elhagyom a fantasy vonalat.

A negyedik, az *Erdélyi vallásszabadság 1848–49* a szabadságharc erdélyi eseményeit dolgozza fel, és bár a fő történetvonal teljesen fikatív, a könyvben szereplő események kilencven százaléka valós cselekményeken alapszik.

– A közelmúltban az M5 kulturális televízió *Fülszöveg* című műsorának vendége voltál, ami azt jelzi, számon tartanak és értékelnek az irodalmi palettán. Mesélj erről a budapesti kiruccanásról.

– Nagyon széles a mai magyar irodalmi paletta, ezért nagyon meglepődtem, amikor a műsor szerkesztője megkeresett. Természetesen gondolkodás nélkül elvállaltam a megkere-

sést annak ellenére, hogy elég hosszú az út Kalotaszegről Budapestre. Mivel lényegében szabadúszó íróként alkotok, minden alkalmat meg kell ragadnom, amikor beszélhetek a munkámról.

Bán Mór neve ismerős volt számomra, mivel igyekeztem folyamatosan kortárs történelmi szerzők munkásságával megismerkedni. Az, hogy egy elismert mai szerző keresett meg, különleges megtiszteltetés volt számomra. Nagyon élveztem, hogy már az interjú előtt, az előzetes megbeszélés során is kezdtünk komolyabb irodalmi kérdésekről beszélni. A műsorvezető azt is mondta egy adott ponton, hogy hagyjunk valamit az interjúra is. A beszélgetés is nagyon érdekes volt. Mivel régóta foglalkozom a médiával, nem éreztem magam feszélyezve a kamerák előtt, és teljesen a beszélgetésre tudtam figyelni.

– Lapszámunk témája a változás, alkalmazkodás, rugalmasság. Íróként milyen helyzetekben voltak eddig segítségére ezek az erények?

– Annak ellenére, hogy fontos számomra a hagyomány és a történelem, rugalmas embernek tartom magam. Ezért sem ragaszkodtam ahhoz a műfajhoz, amelyben írni kezdtem. Nyitott vagyok minden új dologra, számomra a konzervativizmus nem bezárkózást jelent, inkább a régi hagyományos dolgok ötvözését az újakkal. Előszeretettel használok például olyan számítógépes vagy okostelefonos alkalmazásokat, amelyek megkönnyítik az író munkáját, segítenek a történet, illetve a karakterek megformálásában, rendszerezésében, vagy éppen a jegyzetelésben.

A telefont ma már mindenhová magával viszi az ember, ezért kézenfekvő, hogy ha adódik egy ötlet, akkor azonnal lejegyzem,

vagy éppen utána is nézek a világhálón valamilyen információnak, ami felkeltette az érdeklődésemet.

– Elég nyitott-e ahhoz az erdélyi egyházi társadalom, hogy elfogadják, – urambocsá! – elnézzék neked, hogy a lelkészi szolgálat mellett valami mással, jelesen újságírói és írói tevékenységgel is foglalkozol?

– Hála Istennek ilyen téren eddig csak pozitív visszajelzést kaptam. A szakmai irigység nem kerüli el sajnos a lelkészeket sem, ezért minden bizonnyal akadnak olyan kollégák, akik nem nézik jó szemmel a sajtós vagy a regényírói tevékenységemet, mondván: a suszter maradjon a kaptafánál, de személyesen nem tapasztaltam ilyen hozzáállást. Épp ellenkezőleg, gyakran meghívnak imahetekre, ahol már eleve jelzik, hogy vigyék a könyveimből is. Idén a nemzeti ünnep körül pedig rengeteg olyan felkérést kaptam, amely kimondottan könyvbemutatóra szólt.

A lelkészek ma már nagyon sok mindennel foglalkoznak. A vidéki lelkészeknek főleg nehéz mit kezdeni magukkal, hiszen szívesen vállalnának akár háromszor annyi szolgálatot is, de az apadó gyülekezetekben sajnos egyre kevesebb alkalom adódik erre. Mindenki igyekszik felhasználni valahogy a kreatív energiáit. Én ebben találtam meg a lehetőséget, hogy kihasználjam azokat a talentumokat, amelyeket Istentől kaptam, hisz ez felelősséggel is jár.

– A mai digitális korszakban sokszor felvetődik a „kinek írunk?” kérdése. Te hogyan látod, maradnak-e könyvolvasók is a képernyők századában?

– Sokan temetik a Gutenberg-galaxist, amióta a technika egyre jobban kiszorítja a hagyományos médiumokat, de én optimista vagyok. Soha annyi könyv nem jelent meg, mint napjainkban, mivel a technika bizonyos szempontból megkönnyíti a könyvkiadást.

Az elektronikus könyvek például lehetőséget adnak arra, hogy egy szerző az olvasóközönség elé álljon, még akkor is, ha nincs mögötte egy komolyabb kiadó. Persze ez azt is jelenti, hogy a nagy felhozatalban nagyon sok a sekélyes alkotás, és ahogy az internet világában mindenki virológus vagy biztonsági szakértő, nagyon sokan képzelik magukat íróknak is. Azonban az idő mindig kiszűri az értékesebb munkákat a nagy felhozatalból is.

– A mai szűk olvasói réteg zöme az úgynevezett celeb írók tevékenységét követi. Egy adott ponton túl már nehéz is eldönteni, hogy az író vagy a hírességet látjuk bennük. A kevésbé ismert szerzőknek milyen lehetőségeik vannak arra, hogy könyveiket a nagyközönség elé tárják?

– Az, hogy valaki befutott íróvá váljon, nagyon sokszor a szerencsén is múlik. Egy olyan írónak, aki kevésbé felkapott, ma már menedzseri és marketingfeladatokat is be kell töltenie. Természetesen így nehezebb elérni az áttörést, de én ilyen téren is derülátó vagyok.

Négy könyvem jelent meg ezer-ezer példányban, és lassan már mindegyik elfogy, ezért a jelenlegi helyzetben, ahol mindenki ismertté válhat öt percre, szerencsésnek érzem magam. Nagyon sok író még idáig sem jut el, ezért valóban nincs okom panaszra.

– A szerző gyakran elvész az írás, könyvkiadás, könyvterjesztés Bermuda-háromszögében. Tapasztalatod szerint ezek közül melyik a legnagyobb kihívás?

– Ahogy az előbb is fogalmaztam, ma már valóban sokrétű egy író munkája, éppen ezért nagyon nehéz elérni a kívánt áttörést. Komolyabb anyagi befektetés nélkül nehéz reklámozni a könyveket. Persze amatőr módon is sok mindent meg lehet valósítani, de ehhez időt és energiát kell befektetni, az embernek folyamatosan képeznie kell magát. Ezek többnyire meghozzák valamilyen szinten az eredményt.

– Vannak-e írói példaképeid? A történelmi írók közül kiknek a tevékenységét követed?

– Bán Mórnak a Hunyadi-sorozata azért áll közel hozzám, mert az enyémhez hasonló az író gondolkodásmódja. A történelmi hűség mellett igyekszik a felkapott irodalmi műfajok sajátosságait is becsempészni a történeteibe, amire én magam is törekszem.

Ő maga is a fantasy műfajjal kezdte, mielőtt belevágott a történelmi regényfolyamba. Emellett, bár nem kimondottan történelmi író, Ken Follett munkássága nagyon hatott rám. A Katedrális sorozatából nagyon sokat tanultam, rengeteg trükköt ellestem az-

zal kapcsolatban, hogyan kell egy történelmi regényt szórakoztató módon megírni.

Egy interjúban azt mondta, hogy a kutatómunka nagyon fontos számára, mert minél jobban beleássa magát a kutatásba, az annál nagyobb hatással van a fantáziájára.

Magam is úgy tapasztaltam, hogy minél több adat áll rendelkezésemre, és minél jobban beleásom magam a történelmi eseményekbe, annál több ötletem születik.

– Mondhatni, elmaradhatatlan kérdés egy szerzőhöz: milyen kéziraton dolgozol jelenleg?

– Mivel egyféle írói célkitűzésemé vált, hogy erdélyi történelmi eseményeket dolgozzak fel, a következő kötet is egy sajátos és nagyon fontos eseménnyel foglalkozik. A munkacíme *Erdélyi vallásszabadság*, és az 1568-as tordai országgyűlést, illetve az azt megelőző eseményeket dolgozza majd fel. Ezek nyomán a világon először Erdélyben mondták ki, hogy a vallási meggyőződése miatt senkit nem szabad üldözni.

A mai modern, szabadelvű, politikailag korrekt világban, úgy gondolom, ennek nagyon fontos üzenete van, és annak ellenére, hogy több száz éves eseményt dolgoz fel, lesz bőven mondanivalója a mai ember számára is.

FÁBIÁN TIBOR

HOVER ZSOLT

A páncélvonat

1. A PRÉDIKÁTOR (részlet)

A rajtaütés olyan meglepetésszerűen érte a páncélvonat legénységét, mint az alagút végén felvillanó fény. Csak hárman maradtak a szerelvéynél, míg a csapat többi tagja elgyalogolt a közeli bővizű forráshoz. Minden kézre és minden edényre szükség volt, hogy újratöltsék a vízestartályt, ezért csak hárman maradtak a gőzös mellett. Úgy tűnik, hogy még a Monarchia csodafegyvere is elromolhat, és a csapat gépészmérnöke hiába kereste órákon keresztül azt, hogy hol szivárogoz el a víz.

A katona a földön hevert, és megpróbálta visszanyerni az eszméletét, miközben felmérte a terepet. Egy tucatnyi suhanc foglalta el a szerelvényt, zsákmány után kutatva. A parancsnok mozdulatlanul hevert a földön, Bagoly, a gépészmérnök pókhálósra tört csontkeretes szemüvege mögött pislogott reszketegen.

A támadók dühös káromkodások között ütögették a rakománykocsit, amelyet a mérnök egy trükkös zárral látott el. Amikor a főkolompos észrevette, hogy az egyik katona eszmélni kezd, odarohant hozzá, és nagyot rúgott a vállába, mielőtt feltápaszkodott a földről.

– Maradj ülve, és mondd el gyorsan, hogyan nyílik az ajtó! – kiáltotta a göndör hajú suhanc, aki nemrég válhatott nagykorúvá.

A férfi látta, hogy a támadók nem harcedzett katonák, sőt még gerillacsapatnak sem tűntek. Szedett-vedett ruházatuk, elkéseredett, mindenre elszánt tekintetük elárulta, hogy csak egyszerű fosztogatók. A Nagy Háború szülte anarchia vagy az elkéseredés sok ifjút sarkallt arra, hogy lelépjen a besorozás elől, és fosztogatásra adja a fejét.

– Süket vagy, öreg? Nem látod, hogy fegyver van nálam? – mondta az ócska puskát szorongató legény, miközben a cső végére erősített bajonettet a honvéd képébe tolta. A társai fegyvertárát sem lehetett túlságosan hatékonyan tekinteni. A legtöbben csak husángokat, fokosokat szorongattak a kezükben.

– Mi a neved, fiam? – kérdezte bosszantó hidegvérrel a katona.

– Ha éppen tudni akarod, Ábrahám a nevem, de egyáltalán nem vagyok a fiad! Árudd el, hogy jutunk a rakományhoz, aztán lelépünk – sziszegte méregtől fortyogva a legény. A tekintetében nem gonoszság, sokkal inkább kétségbeesés, keserű magány tükröződött.

– Nem vagy te haramia, Ábrahám. Tedd csak szépen le a fegyvert, és álljatok tovább a társaidal! Állj be te is a seregbe, mint minden korodbeli fiatalember, akkor legalább nem kell éhezned – mondta higgadtan a katona.

– Ugyan, mit tudsz te az éhezésről?! Nyisd ki szépen a kocsit, úgysem tudjuk az egész rakományt elvinni. Azt mondd majd, hogy az ellenség támadt rátok, és lefegyvereztéték őket. Még kitüntetést is kaphatsz. (...)

HETEDHETOSVENY.WORDPRESS.COM

Mintha drogot adnánk a gyerekeinknek

Sokan azért adják oda a telefont, a tabletet a kisgyerekeknek, mert egyszerűen maguk sem tudják, mivel van dolguk – mondja Uzsalyné Pécsi Rita neveléskutató, a Fejleszt vagy rombol? Kulcs az okoseszközök okos használatához című könyv szerzője. Hangsúlyozza, hogy az okoseszközök elektronikus drogként hatnak a kicsikre.

– Több kutató mondja – s ezt ön is hangsúlyosan idézi a könyvében és az előadásain –, hogy az okoseszköz, a képernyő elektronikus drogként hat. Miért adunk drogot a gyerekünknek?

– Mert kényelmes, mert leköti őt. Ez hatalmas vonzerő. A gép nagyon sok olyat tud, amire felnőtteként mi is rácsodálkozunk: gyors, érdekes, színes, mozog. Am sajnós a gép hatása az erős dopamintermelés miatt sok szempontból megegyezik a drogéval.

A képernyő, egy kütyü túlzott ingerei kifejezetten azokat az agyi területeket támadják meg, amelyeket a morfium, a cannabis, sőt akár a heroin, a kokain is.

– Mégis azt látjuk, hogy egészen kicsi babák életében is jelen van már a képernyő: ott lóg a telefon a babakocsin, elektromos bébiszószként beteszik neki a rácsos ágyba.

– Ebben egyöntetű a kutatók véleménye: hároméves korig nulla képernyő! Itt nem arról van szó, hogy apa telefonján – vele együtt! – megnéz egy pár perces animációt, játékot, fényképet. Hanem a rendszerességről, a hosszú negyedórákra, félórákra odatett képernyőről. Gyakran hiszik azt a szülők, hogy mennyire koncentrálnak a baba, holott szó sincs arról: transzthatás alatt áll. Az okoseszközöknek vannak előnyeik, de a legkisebbeknek semmilyen hasznot nem nyújtanak. Sőt ebben az életkorban visszafordíthatatlan károkat okoznak.

– Ez érvényes az óvodás korosztályra is?

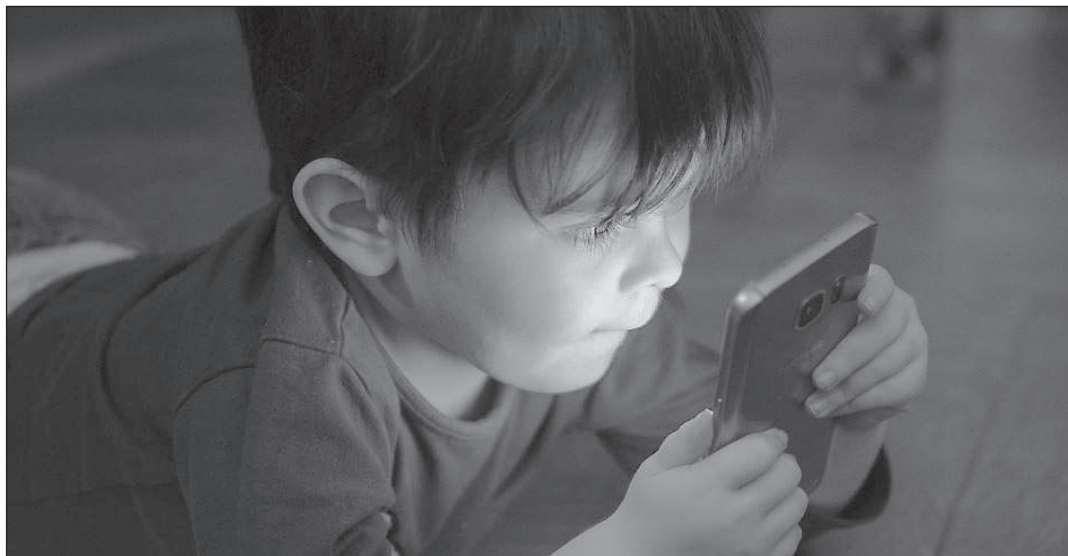
– Még a három-hat évesek esetében is azt kell mondani, hogy minimális előnyt tud nyújtani egy okoseszköz. Valójában egy óvodásnak sincs semmi szüksége a képernyőre! Úgy látom, sokan azért adják oda a telefont, a tabletet a kisgyerekeknek, mert egyszerűen maguk sem tudják, mivel van dolguk.

– Hogyan hat a gyerekekre a képernyő?

– Bennük még nem alakul ki az a rendszer, amelyik megtanulja azt, hogy mitől várja a boldogságot.

A gyerekeknek a szülőkre, a testvérekre, a nagyszülőkre, valódi kapcsolatokra van szüksége – nem egy alkalmazásra. Ha ezeket a kapcsolatokat nem kapja meg, akkor az élményvágy, a keresés, a megnyugtató vágya egy eszközhöz fog kapcsolódni.

Ha a fejletlen idegrendszer ehhez szokik hozzá, az később nagyon sok tévút lehetősé-

ségével jár. Ez a függőségek melegágya, de emellett képtelenné válhat kapcsolatok kialakítására, sérülhet a kötődésképessége, az önbizalma, az önértékelése. A dopamin az érettebb agyban is dolgozik. Látunk sokkal nagyobb gyerekeket, sőt felnőtteket is, akiket „beszippant” a gép. De a legkiszolgáltatottabb a kisgyerek! Ő ebbe nő bele, nála szokás alakul ki, amelyről nem könnyű leszokni, mert az olyan idegpályákat alakít ki, amelyeket később nehéz átírni. Ezután már nem szerezik neki akkora örömet a természetes játék, a kellemes kirándulás, a mesemondás, sőt a legnagyobb örömforrást jelentő személyes kapcsolódás sem.

– Mennyire kellene kontrollálni a nagyobb gyerekek kütyühasználatát?

– Az iskoláskorú gyermeknek napi két-három óra szabad mozgásra lenne szüksége, és akkor még nem beszéltünk a felfedező, sokféle ingert, sok érzékszervet bevonó, sok társas helyzetet átéltető foglalkozásokról, játékokról.

Ha mindezt megadjuk neki, tehát van ideje szabad játékokra, van lehetősége beszélgetni, játszani, fára mászni, zenélni, gyurmázni, barkácsolni, a házi feladatot elvégezni és nem utolsósorban nagyokat aludni, akkor egyből felmerül, honnan vette azt a többórnyi időt, amennyit a felmérések szerint egy ilyen korú gyerek gép előtt tölt?

Ekkor már helye lehet a géphasználatnak, de legfeljebb egy-másfél órára, azt is megszakításokkal, a szülő által vezetve, edukációs programokat használva, szűrőprogramokat beiktatva. A túlzott géphasználat veszélyeit legalább olyan intenzitással kellene reklámozni, mint annak idején mondjuk azt, hogy sokat kell inni, mert a szervezetnek szüksége van a sok folyadékra.

– Amiről eddig gyerekek esetében beszélgettünk, a felnőttekre is igaz. Érezzük, meny-

nyire nehéz ellenállni, s látjuk, mennyien lesznek függők. Mit lehet tenni ez ellen?

– Hirtelen lett az életünk része a kütyüvilág, nem alakult még ki a kultúrája, nem vagyunk tudatosak. Sikeres elvonót irányító kutató is van olyan, aki azt mondja magáról, hogy maga is leszokóban lévő függő. Sokan azt hiszik, hogy itt csak a videójátékról van szó, pedig nem, hanem az okostelefon használatáról is. Elhitettük magunkkal, hogy minden rendben van, mert elhitette velünk ez a mesterien felépített mechanizmus, amelynek tényleg egyetlen célja van: lekötni az ember figyelmét. Az ember mentetgetőzik: ugyan, nem vagyok függő, bármikor ki tudom kapcsolni. De ha igazán elkezdünk ezzel szembenézni, akkor az apró dolgok is nehezzé válnak. Mi lenne, ha nem az agy mellett lenne a telefonom? Ha nem a telefonra, hanem hagyományos ébresztőóra kelnék fel? Ha kint hagynám a telefont, mondjuk, este tíz után egy másik helyiségben? Sokaknak ez elképzelhetetlen, pedig nagyot segítenének magukon. A mintaadás rendkívül fontos. A gyerek azt gondolja: miért nem szabad nekem, amikor apa és anya is folyamatosan azt nyomkodja, amikor a tanár is előveszi az órán?

– Azt mondják, hogy tíz évet léptünk előre a digitális oktatásban.

– Az lehet, de az iskola nem csak intellektuális oktatásra való. Több igazgatótól hallottam már, hogy ha újból teljes lezárás lenne, akkor sem fognak az alsóban leállni, minden eszközzel megpróbálják a valóságos kapcsolatot fenntartani, és a gyerekeket a többórás képernyőkényszertől megvédeni. Valahogy megoldják – kis csoportokban, szétültetés-sel. De tegyük hozzá, a 10–18 éveseknek is alapszükségletük a személyes kapcsolat. Bizonyított tény, hogy az ismeretek csak az érzelmi hálón keresztül juthatnak el a hosszú távú memóriába.

Alkalmazkodó vagy gerinctelen?

Rugalmas vagy kaméleon?

Aki emberekkel dolgozik, tudja, hogy ha részt veszünk különböző csoportokban, ahová az élet vezérelt, akár munkahelyen, akár családban, akár gyülekezetben, nincs egyszerű dolgunk az együttélésben, ugyanis ahány ember, sokszor annyiféle vélemény.

A legegyszerűbb vezetési stílus a diktatúra: egy ember megszabja az irányt, és akár tesszik, akár nem, mindenkinek azt kell követnie. Ilyen esetben még a közvetlen munkatársak is arra kellenek, hogy végrehajtsák a vezető utasításait.

AHOL ZSARNOKSÁG VAN

Diktatúra nemcsak országok vezetésében létezik, hanem bármilyen csoport esetén is, amelyben egy ember akarata érvényesül, egyvalaki akarata irányítja a közösséget, és ő mindent elér akár zsarolással, akár megfélemlítéssel, akár megvesztegetéssel.

A módszereknek óriási tárházuk van, és alkalmazzák is őket azok, akik ilyenfajta vezetést gyakorolnak.

Ez van a lehető legrosszabb hatással a diktatórikusan vezető környezetében élő emberek személyiségére. Ilyen esetben ugyanis nem alkalmazkodni kell, hanem behódolni. Ha találkozunk ilyen vezetővel, próbáljuk meg magunkat nagyon távol tartani tőle, mert lebontja az akaratomat, a vágyainkat, teljesen megszüri a kreativitásunkat vagy a saját érdemének tulajdonítja, ellopja ötleteinket, és a legkisebb hiba miatt megaláz.

Valamikor az országokat szinte kizárólag diktátorok irányították. Az, hogy a diktatúrát kezdi felváltani a demokrácia, azt is jelenti, hogy a nép fejlődött, és már nem fogadja el, hogy a feje fölött döntsenek. A demokráciához fel kell nőni, azt nem tudja minden ország vagy társadalmi csoport működtetni. A demokráciához felnőtt, érett lelkű emberek szükségesek.

FELNÖTTÉ VÁLÁS, ALKALMAZKODÁS

A személyiségünk fejlődését, azt, hogy együttélés, együtt munkálkodás során hogyan működünk, demokratikus elveken alapuló közösségekben lehet csak megvizsgálni.

Az ember egyik legfontosabb képessége az alkalmazkodás. Ha ez nem lenne, akkor az emberi faj kihalt volna. Ez a tulajdonság nem csupán az emberre, hanem természetesen minden élőlényre vonatkozik, csak más szinten.

Az alkalmazkodás nem más, mint egy cselekvés, magatartás; a körülményekhez, viszonyokhoz igazodó viselkedés.

Amikor egy gyermek beleszületik a családba, amikor új közösségbe kerülünk, le-

gyen az akár gyermekkorban az iskola, akár később egy munkahely, akár házasság révén egy új család, mindig elkezdődik az alkalmazkodás folyamata.

Ahhoz, hogy a beilleszkedés zökkenőmentes legyen, valamilyen szinten mindenkinek alkalmazkodnia kell: annak is, aki bekerül a közösségbe, és magának a közösségnek is, ahova egy új ember bekerül.

Érdemes megvizsgálni, hogy bekerülve egy új közösségbe, vagy ha csapatunk új taggal bővül, vajon meddig megyünk el az alkalmazkodásban vagy annak ellentétében, az irányításban. Ugyanis egy közösségen belül az ember helyezkedését az határozza meg, hogy mekkora részben alkalmazkodik, és mekkora részben irányít. Ha ezt százalékarányosan fejezzük ki, akkor száz százalékot véve alapul valamennyi százalékban alkalmazkodik, a fennmaradó százalékban irányító az ember.

PÉLDÁUL

Amikor egy gyermek megszületik, akkor a család szinte teljesen a csecsemő igényeihez alkalmazkodik. Szó szerint körülötte forog a világ, a család a teljes életritmusát a gyermek szükségleteihez igazítja.

Később, amint a gyermek nő, a neveléssel meg kell tanítanunk őt arra, hogyan kell neki is alkalmazkodnia a családdhoz, és a világhoz is, mert ha nem tesszük, szülőként akár „cseledévé” válhatunk a saját gyermekünknek, és nem egészséges felnőttet, hanem határait nem ismerő zsarnokot nevelünk.

Egy közösségben sincs ez másként. Aki nagymértékben alkalmazkodik másokhoz, így próbálva meg kedveskedni a többieknek, az egy idő után nem érti, hogy bár ő mindent megtesz másokért, miért nem kap érte megbecsülést, miért veszik semmibe az akarátát, miért seprik félre, hiszen ő ugyanazt a bánásmódot várja el, amit ő is nyújtott. Lehet, hogy mást vár, de a viselkedése ezt váltja ki másokból. Társadalmunk nem azon a krisztusi érté-

keken alapszik, hogy gyámolítsuk a gyengét, hanem azon, hogy nyomjuk el. Ezért aki a saját akarátát félretelve alárendeli magát a közösség többi tagjának, annak a szolgálatával visszaélnék.

A probléma másik oldala annak a viselkedése, aki egyáltalán nem akar alkalmazkodni, mert azt hiszi, hogy körülötte forog minden. A családban így szoktak viselkedni a gyermekeink, de akár egyik házastárs is, és a munkahelyen is viselkedhet így munkatárs vagy főnök.

FELELŐSSÉG ÉS HATÁROZOTSÁG

Nekem kell meghúznom a határokat, hogy mit lehet megtenni velem, és mi az, amit már semmiképpen. Ugyanis ha valaki túlságosan rám nő, és elfojtja az akaratomat, azért én is felelős vagyok: megengedtem, hogy megtegye. Ha nem tudok ebből kilépni, ne szégyelljek segítséget kérni akár lelkipásztortól, baráttól, akár pszichológustól, és erősítem meg az önbizalmamat, hogy ne tudjanak „átgyalogni” rajtam.

Az alkalmazkodásnak van egy nagyon veszélyes és káros formája: a „kaméleon” magatartás. Ebben az esetben valakit nem elnyomnak vagy félretesznek, hanem az illető mindenhol úgy tesz, mintha alkalmazkodna. Talán erre mondja a népnyelv, hogy „bebújik mindenkinek a bőre alá”, és a kedveskedésével valójában manipulál. Úgy képes irányítani, hogy ha a többiek nincsenek résen, akkor észre sem veszik, hogy rászedik őket, mert a kaméleon mindig a háttérből irányítja a dolgok menetét.

A közösségek demokratikus működéséhez az szükséges, hogy a felek kölcsönösen tiszteljék egymást, és őszinték legyenek egymáshoz. Az ilyen közösségekbe nem férkőzik be sem a narcisztikus elnyomó, sem a mindent megsértődő, sem a manipulátor kaméleon, sem a szolgálalkú cseléd.

Az Élet Könyve az életem könyve

„Akik keresik az Urat, mindent megértének” (Péld 28,5)

Böjti bűnbánati hetünk, egyben rendkívüli imahét is volt ebben az esztendőben az érkeserűi gyülekezetben. Kicsit másképpen készültünk, mint eddig, de a cél ugyanaz volt: Isten igéjét még jobban megismerni, befogadni, tovább menve megcselekedni, megélni.

Sokszor foglalkoztat a gondolat, hogy milyen módon lehet a Bibliát még közelebb hozni az emberekhez, hogy ne csak egy könyv legyen a sok közül, hanem az A KÖNYV legyen, aminek tanítása nélkül nem tudják élni a hétköznapjaikat, aminek üzenete valóban hiányzik, ha kimarad egy nap. Mert Isten gyermekei biztosan egyetértenek azzal a kis szójátékkal, amelyet egy angol hívő ember tanított a Bibliáról a saját gyülekezetében: „BIBLE = Basic Information Before Leaving Earth, ami magyarul annyit tesz: Alapvető Információk, Mielőtt A Földet Elhagynánk!”

ÚJRA FELFEDEZNI

A mi feladatunk nem csupán annyi, hogy a kezükbe adunk gyülekezeti tagjainknak egy-egy fekete fedelű bibliát, aztán továbbmegyünk. A cél az, hogy személyessé tegyük azt, hogy minden ember megismerje belőle a hozzá szóló Istent, aki vezet, gondviseli az ő életét. Vagyis le kell fordítani a Biblia üzenetét az élet nyelvére! Fel kell fedeztetni újból a mai nemzedékekkel, hogy nagy kincsünk a magyar nyelvű biblia! El kell érnünk, hogy az elfeledett könyv újra felfedezett könyv legyen, mint egykor Izrael életében, Jósias király idejében.

Ezért hirdettük meg gyülekezeti tagjaink között erre a hétre készülve, hogy keressék elő a régi családi bibliákat és énekeskönyveket, amelyek szüleiké, nagyszüleiké, dédszüleiké voltak, és adják őket kölcsön egy bibliakiállításra.

Tegyük egy kicsit közkinccsé, hogy ne csak „dekoráció” legyen a polcon, ne csupán „családi örökség jól elzárva”, hanem lássa az egész gyülekezet, a gyermekek és a felnőtt

tek, hogy őseink valóban rongyosra olvasták, énekelték, használták ezeket. Éltek az igével mint tápláló lelki eledellel!

A MEGSZÓLÍTÁSSAL KEZDŐDIK

Nem kellett csalódnunk. Megható volt látni, hogy több mint 130 könyv érkezett a kiállításra: Bibliák sokféle kiadásban, fordításban, verses vagy mesélő formában, eredeti héber és görög szöveggel, és néhányat idegen nyelvű fordításban is bemutattunk. Énekeskönyvek, hittan- és egyháztörténelem-könyvek, mindennapra szóló áhítatoskönyvek, emléklapok, újszülött érkezésekor az édesanyát bátorító, foglyoknak szóló vagy éppen háborús időkre íródott imakönyvek. Olyanok, melyeket előttünk elődeink, szeretteink forgattak az 1830-as évektől kezdődően, majdnem 200 évvel ezelőtt.

Igyekezünk kicsikkel és nagyokkal együtt végigmenni azokon az állomásokon, melyeken át Isten üzenete elérkezett az emberhez. Onnan, hogy *Isten megszólította az embert, ők továbbadták az üzenetet, majd leírták, másolták, összegyűjtötték, lefordították, nyomtatták, és ma terjeszthetjük.*

Igyekezünk interaktívvá tenni a kiállítást, és minden alkalmon volt lehetőség valamilyen módon személyesen kapcsolódni az elhangzott tanításhoz, kipróbálni, leírni, megfejteni stb. Ki lehetett próbálni, milyen időigényes volt az igazi tollal és tintával való írása, másolása a szövegnek. Volt lehetőség sokszorosításra is, persze fénymásoló nélkül.

De rendelkezésre állt egy betűnyomda is, s ez esetben figyelmesnek kellett lenni ahhoz, hogy a betűk helyes irányban kerüljenek a lapra.

A bátrabbak próbálkozhattak a héber betűk megismerésével is egy kódolt, Izrael 12 törzsének nevét tartalmazó keresztretjvény megfejtese közben.

Máskor az imaséta alkalmával bele lehetett nézni a torzító tükörbe, illetve el lehetett ültetni jó földbe egy magot, s azt hazavív

gondozni kellett, ugyanúgy, mint a szívünkbe ültetett ige-magvakat.

A MEGÍZLELT IGE

Mélyítettük a bibliaismeretünket is ezen a héten, és a gyülekezet jelen lévő tagjait négy csoportra osztva (vallásórások, konfirmálók, presbiterek, gyülekezeti tagok) összemértük tudásunkat, és egy jó hangulatú kvízzjáték keretében bizonyítottuk, hogy mit tudunk.

Máskor gyermekeink öltöztek egy-egy bibliai szereplő ruhájába és mutatkoztak be előttünk.

Az utolsó estén a nőszövetség tagjai és a konfirmálók jóvoltából húszfajta Biblia korabeli zsidó ételt kóstolhattunk meg. A kenyérlángost maguk a kátésok dagasztották, formázták, nyújtották és sütötték kemencében. Nem hiányozhatott a menüből a báránnyús, a kovásztalan kenyér és a keserű füvek sem. Volt a menüben például lencsefőzelék, árpa-kása, rozskenyér zsidó tojással, hal, házi sajt, sólet, Hámán-táska és flódnai is. A férfiaknak vörösbor is jutott vacsora után. A gyerekek pedig jóízűen ették a fűgét és a gránátalmát. Szó szerint láttuk, tapasztaltuk, ízleltük Isten jóságát, az ő igéjét.

A bibliavasárnapi alkalmon, böjtfő ünnepen pedig úrvacsorával zártuk a hetet. Öröm volt látni, hogy a Szentírás ilyen módon való megközelítése felkeltette kicsit az érdeklődést. Reméljük, hogy sikerült személyesebbé tenni így Isten szavát, és bízunk benne, hogy a jelenlevők számára életformáló hatása volt ennek az imahétnek. Hisszük, hogy amikor hazaviszik régi kincseiket, élni fognak velük, előveszik és olvassák őket.

Mert ez a fontos: vedd és olvasd! Hogy ne ferdítői, hanem fordító legyünk az igének. Kérjük Isten segítségét, hogy növelje a mi hitünket, hogy képesek legyünk az ige üzenetét bemutatni, lényegét megélni embertársaink között. Az Úr adjon mindannyiunknak ehhez hitet és erőt!

OROSZI MAGDA érkeserűi lelkipásztor

Bibliaismeret és fogalmazási képesség

A református vallásolimpia megyei szakaszát a Rákóczi Ferenc Általános Iskolában szervezték meg 2022. március 19-én. Az esemény megnyitásként Györbíró Sándor, a Szatmári Református Egyházmegye katechetikai előadója és Rác Ervin ifjúsági előadó tartotta a nyitó áhítatot.

A diákok bibliaismereti és fogalmazási képességét próbára tevő azonos tételeket

kapott minden megye. A harmadik tétel személyes élmény, vélemény, tapasztalat szavakba öntését kérte. Akik nem figyeltek az utasításra, azok pontot veszítettek a javítás során.

A református vallásolimpia országos szakaszát a tavaszi vakáció első felében tartják, Székelykeresztúron.

REFSZATMAR.EU

Ünnepi megemlékezés Bihardiószegen

Március 20-án ünnepre hívogatták a község kicsinyeit és nagyjait a bihardiószegi református templom harangjai. E gyönyörű nap-sütéses vasárnap reggelen a hagyományörző bihardiószegi gróf Széchenyi István huszárszázad újra magára öltötte díszes ruházatát, így adva tiszteletet hőseink emlékének.

A huszárok felvonulásával kezdődött az ünnepség, a református parókiáról vonultak át a templomba. A mostani felvonulás különlegessége az volt, hogy két új tagot is avattak a szép új ruhába öltözött huszárok. A ruhákat a Bethlen Gábor Alap támogatásából vásárolták meg.

Az 1848–49-es forradalom és szabadságharc hőseire emlékező ünnepi istentiszteleten Bara László bihardiószegi lelképásztor hirdette Isten ígését a 2Móz 16,1–10 alapján, kiemelve: „Ahogy közeledik március 15., az ember szívét áthatja az érzés, hogy jó magyarnak lenni, jó bemutatni a haza iránti szeretetünket. Ez azt jelenti, hogy elfogadom és megbecsülöm Isten teremtett rendjét. Hazát adott számunkra, meghatározta történelmünket mélységeivel, korlátaival, de magaságaival is. Isten kezében vagyunk, a hozzá fűződő kapcsolatunktól függ a jövőnk.

Nem elég azt mondani, hogy jó magyarnak születtem, hanem jó keresztyén is vagyok. Nincs Isten nélkül hazaszeretet, nincs keresztyénség nélkül magyarság.

Feltehetjük a kérdést, hogy mi köze ennek az ószövetségi történetnek március 15-hez, a szabadság ünnepéhez? Mond-e nekünk valamit közel 3000 év távlatából? A Biblia több, mint régi események krónikája. A Biblia az ember és Isten viszonyáról szól. Arról, hogy

milyenek vagyunk mi, és arról, hogy milyen az Isten. A mi hűtlenségünkről és Isten hűségéről szólnak ezek a történetek.”

Mados Attila, Bihardiószeg polgármestere is köszöntötte a jelenlevőket. Felhívta a figyelmet arra, hogy a körülöttünk lévő háborús helyzetben nagyon fontos a béke megtartása, ezért küzdenek az anyaország vezetői is.

Ezután a diószegi ifjúság műsorát hallgathattuk meg; gyönyörű énekekkel és szép szavalatokkal méltón emlékeztek hőseinkre.

A templomi ünnepség a Himnusz éneklésével zárult. Innen a templomkertbe vonultak a résztvevők, s megkoszorúzták az 1848–49-es forradalom és szabadságharc hőseinek emelt kopjafát, a főtéren a Kossuth-szobrot, az Irinyi testvérek szoborcsoportját és a polgármesteri hivatal falán levő Széchenyi István-emléktáblát. A Bihardiószegi Református Egyházközség,

a helyi önkormányzat, RMDSZ, iskola, a gróf Széchenyi István huszárszázad, a Zichy Gazdakör helyezte el koszorúit.

A Bihardiószegi Asók István Református Énekkar néhány Kossuth-dallal tisztelt meg a forradalom vezető egyéniségének mellszobrára előtt a szépen felújított emlékhelynél. A büszk talapzatát tavaly év végén újították fel, Magyarország Kolozsvári Főkonzulátusának emlékhelyek felújítását célzó támogatása révén. A megemlékezés itt a Szózáttal zárult.

Az ünnepség végén a huszárok megkoszorúzták Csellei Károly 1848–49-es honvédtiszt obeliszkjét a hegyaljai református temetőben.

Isten áldása legyen mindazoknak életén, akik e szép ünnepséget megszervezték és kiviteleztek, és azoknak életén is, akik eljöttek, hogy méltón emlékezzünk magyar nemzetünk halhatatlan hőseire.

GHITEA ANGÉLA

Zilahi Református Kollégium

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület területén három református kollégium működik: Szatmárnémetiben, Nagyváradon és Zilahon. Az első kettő a püspökség saját épületében, az utóbbi, vagyis a zilahi pedig egy külvárosi ipariskola volt bentlakásában, ugyanis az állam által elkobzott épület visszaszolgáltatására még mindig nem kerülhetett sor.

Magyarország nemzeti kormányának, illetve a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt.-nek köszönhetően a 2017. szeptember 22-én megkötött adásvételi szerződés alapján sikerült megvásárolnunk Zilah belvárosában egy 5417 négyzetméteres telket.

Ez lehetőséget nyújt egy minden követelménynek megfelelő iskolai komplexum kialakítására azon diákok számára, akik egyházi iskolában folytatják tanulmányaikat. Az erre

a célra szánt támogatás összege 125.000.000 forint.

A Zilah belvárosában levő telek megvásárlásával a Királyhágómelléki Református Egyházkerületnek lehetősége nyílt egy saját oktatási intézmény megépítésére, hogy a Wesselényi Református Kollégium diákjainak ne kelljen idegen épületben tanulniuk.

Reményeink szerint ez az iskolai komplexum idővel konviktussal is bővülni fog, így

a vidéki fiatalok is lehetőséget kapnak arra, hogy az egyházi iskola diákjai legyenek. A kor követelményeinek mindenben megfelelő épület előnyeinek túl ez azért is fontos, mert a kollégiumban eltöltött évek a református szellemiséget is megerősíthetik bennük, ami felnőtt korukban a megmaradás erőforrását jelenti. 2022-ben az építkezési engedély is megvan immár az új épülethez.

Isten áldása legyen a támogatók és a használók életén és szolgálatán!

KREK.RO

Református bölcsődét avattak Szalárdon, felújított óvodát adták át Mezőtelkiben

A magyar kormány támogatásával épült Félton Szerető Református Bölcsőde a szalárdi egyházközség tulajdonában lévő új épületben, 330 négyzetméteren, húsz magyar gyereknek teremt ősztől magas színvonalú elhelyezési és oktatási lehetőséget. A beruházás összértéke 125 millió forint volt, az épülethez a telket az egyházközség adta.

A szalárdi református templomban zajlott istentisztelet előtt Grezsa István miniszteri biztos azt nyilatkozta: öt év elteltével most már a hajrájába lépett a Kárpát-medencei Óvodafejlesztési Program. Néhány nagyvárosi helyszínen vannak még telekszomszédsági viták, ami miatt egy-két intézménynek az átadása várhatóan elhúzódik 2023-ig.

MAGYAR ÖNÉPÍTÉS

A Királyhágómelléki Református Egyházkerülettel való együttműködés harmonikusnak mondható, hiszen a vállalt 26 intézményből felépült húsz új és hatot felújítottak. Lényegében az átadás vége felé járnak, bár egy-két helyen, például Örvénden és Tenkén a források még nem érkeztek meg az egyház számlájára, de bíznak benne, hogy amint az új kormány munkába lép, minden folytatódik tovább.

Telkiben az óvodafelújítás azért fontos, mert a közeli települések lakóinak is lehetőségük nyílik arra, hogy magyar óvodába járassák a gyermekeiket. „Az biztos, hogy a magyar nemzetpolitika és a KREK közt a

Kárpát-medencei Óvodafejlesztési Program a legjelentősebb, de ne feledkezzünk meg a templomfelújításokról és más, gazdasági jellegű együttműködésekéről sem.

Rendkívül szerteágazó ma a magyar kormány és bármelyik történelmi magyar egyház közti együttműködés. Huszonhat intézményt vállalt a Felvidéki Református Egyház is, illetve természetesen a méretéből fakadóan a Gyulafehérvári Római Katolikus Főegyház-megye sokkal több intézmény építésében és korszerűsítésében érintett.

A Romániai Magyar Pedagógusok Szövetségével is jó a kapcsolatunk, a kárpátaljai pedagógusszövetséggel való együttműködésünk pedig különösen felértékelődött az ukrajnai háborús helyzetben” – közölte Grezsa István. Hozzátette: nyilvánvaló, hogy egy olyan magyar önépítésről van szó min-

den esetben, melynek az alapjai erősödnek a bölcsődei és óvodai fejlesztésekkel. Kiművelt emberek, mezőgazdasági szakemberek sokaságában érdekelték a bölcsődétől az egyetemig, akik mind-mind hozzájárulnak ahhoz, hogy határoktól függetlenül egységes magyar nemzetben tudjunk gondolkodni, fogalmazott a miniszteri biztos.

IGÉNY ÉS FOLYTONOSSÁG

Két évvel ezelőtt a teljes lezárás alatt kezdődött az építkezés egy olyan telken, amely hajdanán is oktatási intézménynek adott helyet – a valamikori református leányiskola és tanítói lak helyén épült fel a mostani bölcsőde.

„Az Úr, akinek a neve Félton Szerető, valóban féltőn szerető Isten – olvashatjuk Mózes második könyvében az isteni bemutatókat. A presbitériummal egyetértve ezt a nevet választottuk a templom szomszédságában felépült bölcsődének, mert kifejezi azt, amit az épület és az intézmény létevel üzeni szeretnénk a 21. századnak” – közölte Varga Botond lelkész.

Mezőtelkiben a felújított református óvodát adták át. Egy csoporttal, 20-25 gyerekkel működik. A magyar kormány által eszközölt beruházás 34 millió forintba került. Az intézmény fontosságát jelzi, hogy Telkin kívül a környező településekről (Telegd és Pósalaka) is van hova óvodába járítani a magyar gyermekeket.

CIUCUR LOSONCZI ANTONIUS (ERDON.RO)

Felújított és kibővített óvodákat adták át Arad megyében

Több mint 130 millió forint az összértéke a zimándújfalui és a pécskai magyar óvodák felújításának, illetve bővítésének. A munkálat a magyar kormány támogatásával valósult meg.

Zimándújfalun a magyar kormány a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetségének (RMPSZ) közreműködésével az óvodának és iskolának helyet adó épület bővítését támogatta, a földszinten egy vizesblokk hozzáépítésével, valamint a tetőtér beépítésével.

A bővítés eredményeképpen az óvoda 35-40 gyereket tud fogadni, az épület bővítés utáni hasznos felülete 305 négyzetméter lett – hangzott el a szalagvágáskor. A beruházás összértéke 73,2 millió forint.

Pécskán a magyar kormány és az RMPSZ közreműködésében a 4. számú óvodát újították fel, egyebek mellett beépítették a verandát, új padlót fektettek le, és külső hőszigetelést kapott az ingatlan. Az intézmény

két csoportnak, azaz 30 gyermeknek nyújt színvonalas ellátást. Az épület bővítés utáni hasznos területe 183 négyzetméter, a beruházás összértéke 62,4 millió forint. Pécskán a 2. számú általános iskola étkezdéjének a felújítását is támogatta a magyar kormány, az óvoda ugyanis az iskola tagintézménye.

A hatodik évébe lépett óvodafejlesztési programról Grezsa István budapesti miniszteri biztos elmondta: szórányóvoda-programként indult, és a szórányban nemcsak a magyar nyelv és kultúra, hanem a „szomszéd népek-

kel való együttműködés” megerősítése is volt a cél. „Biztosak vagyunk abban, hogy azok a gyerekek, akik itt együtt járnak óvodába és együtt tanulnak, nem a békétlenséget, hanem az együttműködést és a barátságot fogják a jövőben képviselni. Ezzel együtt a szórányban lévő magyar gyerekeknek a jövőben könnyebb lesz majd ellenállniuk az asszimilációs kényszereknek. Elmondhatjuk a program eredményeiről, hogy nemhogy megállt volna a diáklétszám csökkenése, hanem egyenesen nőtt a magyar óvodába járó gyerekek száma.”

Arad megyében az óvodafejlesztések mellett két bölcsődeépítési programot is megvalósított a magyar kormány: az aradi magyar bölcsődét tavaly nyáron adták használatba, a pécskai magyar bölcsőde építése várhatóan idén fejeződik be. Mindkét intézmény a református egyház tulajdonába került, de az állami oktatási-nevelési rendszer részei, ekként a román állam lesz a fenntartójuk és üzemeltetőjük.

PATAKY LEHEL ZSOLT (MASZOL.RO)

Stratégia a nőszövetségi munkában

ELNÖKSÉGI TALÁLKOZÓ NAGYVÁRADON

Bár lehet, hogy nem mindenki fog velem egyetérteni, úgy gondolom, egyházkerületünk legjobb működő sejtje a nőszövetség. Mondom ezt annak ellenére, hogy nem működik mindig minden gyülekezetben, és a járványügyi szabályozások, a két évig tartó „maradj otthon, tarts távolságot” felszólítás lassan leépítette a nőszövetségi tagoknak azt a vágyát is, hogy közösségben legyenek.

A járvány után új helyzetben találtuk magunkat, és azt vettük észre, hogy nagyon nehéz visszaépíteni a közösségi életet, s ebbe beleértendő a nőszövetségi is. Mintha az emberek nem vágnának úgy az istentiszteleti vagy bibliaórai alkalmakra, mint korábban, mintha a félelem éket vert volna közénk, és sokszor meglepszünk az online lehetőségekkel.

Ha visszatekintünk nőszövetségi tevékenységünk harmincéves múltjára, azt látjuk, hogy voltak benne nagyon aktív időszakok. Legfelső vezetői szinten a munkát Bogya-Kis Mária lelkész-elnök fogta és fogja ma is össze, ugyanígy egyházmegyéinként és gyülekezeti szinten is a megyei és a gyülekezeti elnökök.

Anyaszentegyházunkban a presbitereken kívül az asszonyok azok, akik a legkönynyebben megszólíthatók, és akik a legtöbbet segítenek. Ha szeretetvendégséget szervez a lelkész, főznek, ha vakációs bibliahetet tartunk, süteményt sütnek, ha kell, megkapálják a templomkertet, csigatésztát készítenek, mézeskalácsot sütnek, dekorálnak, anyagiakkal is segítve az egyházközséget. Bármilyen szervezési szinten a lelkész, mindig talál asszonyokat, akik a segítségére vannak.

OTT IS VAN, Ahol NINCS

Vezetőségünk folyamatosan buzdítja a lelképásztorokat, hogy a nőszövetségi munkát tartásuk kiemelten fontosnak. Még azokban a gyülekezetekben is van nőszövetségi munka, ahol amúgy azt mondják, hogy nincs.

Azért állítom ezt, mert a nőszövetségi munka sokrétű. Ott, ahol az asszonyok segítenek a lelképásztornak, beteget látogatnak vagy bármilyen más szolgálatot végeznek, ahol a női lelkekben Isten munkálkodik, ott van nőszövetség.

Bár még a járvány után is sok gyülekezet nőszövetségi csoportja újraalakult és újrakezdte a munkát, egyházkerületünk nőszövetségi vezetősége mégis úgy érzi, hogy szemléletváltásra és megújulásra van szükség. Ezt megköveteli tőlünk a református lelkiség, mely magában foglalja a bibliai alapokon való szüntelen megújulást.

Használni kell a mostani kor szervezési módszereit és eszközeit, de úgy, hogy közben megtartjuk a hagyományos összefüggéseinket, és emellett teret adunk a tartalmi és formai megújulásnak is.

Célunk, hogy megszólítsuk a fiatalabb generációt, gondoskodjunk utánpótlásról. Gyülekezeteink csak úgy élhetik túl ezt az értékvesztett és Istentől elforduló időszakot, ha megmarad egy mag, amelyik továbbviszi az értékeket; egy mag, amelynek tagjai Isten dicsőségére hajlandók szolgálni akkor is, amikor ez a világban már nem érték.

MEGÚJÍTÓ TALÁLKOZÁS

Rendhagyó módon a tavaszi, eddig egynapos vezetőségi találkozót idén kétnaposra bővítettük. Április 1-én és 2-án és a királyhágómelléki egyházkerület nőszövetségi elnöksége, a megyei elnökségek, egyházkerületünk missziói előadó tanácsosa, valamint az erdélyi egyházkerület vezetősége elkezdett együtt gondolkodni. Nagy örömet szerzett mindenkinek, hogy mind a kilenc egyházmegye vezetősége jelen volt.

Az első délután tanácskozással telt. A vezetőséget Csűrű István püspök köszöntötte, majd Vinczéné Pálfi Judit előadó tanácsos

házigazdai minőségben üdvözölt mindenkit. Külön köszönet illeti őt, mert meghívta az erdélyi nőszövetségi elnökséget, és megszervezte ezt az alkalmat. Vacsora után, a kerekasztal-megbeszélés során Bogya-Kis Mária elnöknő értékelte az elmúlt év munkáját.

A második napon meghívott előadóink vették át a szót, a „szomszédolás” jegyében: Borsos Melinda elnöknő, Molnár Helén alelnök és Tatár Anna titkár. Elhozták magukkal az elmúlt 15 év tapasztalatát, útkeresését, saját stratégiájukat, és ezt megpróbálták belesűriteni egy napba. Tették ezt

azért, hogy megismerhessük az elképzeléseiket és megvalósításait a nőszövetségi munkában, s hogy ami ezekből megvalósítható Királyhágómelléken, azt átvegyük és beépítsük a magunk gyakorlatába.

Jó volt végignézni az egyházmegyei küldöttségen és látni bennük a jövőt! Az elmúlt három évben sok fiatal csatlakozott a nőszövetségi munkához, és mind együtt kerestük az új utakat, az új, megszervezhető alkalmakat, illetve új tartalommal próbáltuk megtölteni a régiakat.

A mieink részéről két áhítatot is meghallgattunk: a szombati napot Orosz Márta érmelléki elnöknő igemagyarázata nyitotta, és Dakó Éva szilágysomlyói egyházmegyei elnöknő áhítata zárta, mintegy keretbe foglalva az erdélyiek bemutatóját.

A húsvéti ünnepre kétféle ráhangolódást is hazavittünk magunkkal: Szántó Júlia zilahi elnöknő egy háromnapos bibliaóra-vázlatot tett közkinccsé, az erdélyiek pedig egy imasétát készítettek az előadásuk végére, s azon végigsétálva elmélyülhettünk a passiótörténetben. Ugyanezt megszervezhetjük gyülekezeteinkben is.

Együtt fedeztük fel, milyen sok erőssége van a nőszövetségeinknek: a szeretet, mely minden munkánk kiindulópontja, a szolgálatkészség, az önzetlenség, a hit, az egyházszeretet, a tenni akarás, szorgalom, segítőkészség, Isten-hit, jövőbe vetett reménység, kreativitás, összetartás. Ezek mind segítenek legyőzni az akadályokat és megvalósítani a céljainkat: az Istennek való szolgálatot és a gyülekezet lelki építését.

Együtt játszottunk pszichológiai játékokat, és fedeztük fel azt, hogy a cél eléréséért nekünk is együtt kell működnie, és meg kell tanulnunk azt, hogy csak együtt vagyunk erősek.

Tanultunk, neveltünk, gondolkodtunk. Észre sem vettük, hogy repül az idő, és kíméletlenül közeledik az elválás pillanata. Hazavittük magunkkal az élményeket, és várjuk, hogy ismét találkozhatunk és a kilenc egyházmegye együtt legyen.

Szélrózsa – vallási világhálókaleidoszkóp

A világ valláserkölcsei erőt tömörítő globethics.net nyilatkozata

A svájci református teológus, dr. Christoph Stüchelberger 2004-ben alapította meg a munkacsoportot, majd Svájcban 2014-ben hivatalosan is bejegyezték azt az etikai világhálót, a globethics.net-et, aminek ma már mintegy 170 ezer tudós, kutató, különböző vallások etikusa, filozófusa, teológusa a tagja.

Online felületükön Obiora Ike főigazgató a szervezet nevében felhívást tett közzé 2022. március 31-én ezzel a címmel: *A háborúk nem etikusak, és felszólítunk az erőszak befejezésére és a párbeszédhez való visszatérésre.* Ebből az állásfoglalásból közlünk most részleteket.

A HÁBORÚK ETIKÁTLANOK

„A Globethics.net oldalon követjük az eseményeket, és megpróbálunk fenntartható elveken alapuló etikai választ megfogalmazni a béke és az igazságosság érdekében.

A háborúk nem etikusak. A háború erkölcsileg helytelen, és rossz dolog, mert emberi életek pusztulásához, emberek megöléséhez vagy megsebesítéséhez vezet, és alapvető agresszió az élethez való jog ellen. A

háborúban nincs igazság, és nincs igazolható, »igazságos« háború. Bármilyen álláspontot képviselnek is a gondolkodók, minden háború a »párbeszéd végét« jelenti, s a másik ember – az áldozat – emberi jogai elleni súlyos visszaélést.

A háború feltárja az emberiség gonoszságát és gyengeségét. Ez gyakran a kapzsiság, a hatalmi harc és a mások iránti tisztelet hiányának a következménye. Bármilyen okok kényszerítik is ki a háborúkat, egyetlen háború sem ért véget a kioldozó probléma megoldásával. Párbeszédnek kellett követnie minden háborút, és a párbeszédnek s a megértésen múlott minden tartós megoldás. A háborúkban bekövetkezett sok-sok tragédia és katasztrófa – s valójában az ukrainai és oroszországi családi és történelmi kötődésű szomszédok egymás közti háborúja – sürgetővé teszi az egész emberiség számára a megoldás keresését. Nagyon is szükség van kritikus hangokra, melyek szorgalmazzák az ellenségeskedés azonnali beszüntetését.

A globethics.net olyan párbeszédre szólít fel, amely az igazságosság, az igazság és a megbékélés elvén alapul. Felemeljük szavunkat, hogy beszéljünk és kiáltsunk az igazság-

talanságok ellen, amelyek a béke hiányának alapvető okai. Visszafogottságra, igazságosságra és békére szólítunk fel bizalommal és félelem nélkül mindenkit, hogy segítse a háborúkat lehetetlenné tenni a jövőben az emberiség történetében.”

Nincs gyűlöletbeszéd: Päivi Räsänen minden vádpontban felmentették

Köszönetet mondott Istennek és támogatóinak Päivi Räsänen, akit homoszexuálisok elleni gyűlöletbeszédrel vádoltak, de nemrég felmentették.

Päivi Räsänen finn politikust a gyűlöletbeszéd minden vádját alól felmentette a bíróság. Erről több finn média egyhangzóan számolt be. Az ügyész több esetben vádolta meg homoszexuálisok elleni gyűlöletbeszédrel, és 120 napi bírságot követelt.

Räsänen bűncselekmény elkövetésével vádolták meg *Férfiként és nőként teremtette őket – a homoszexuális kapcsolatok megkérdőjelezik a keresztény emberképet* című szövegéért 2004-ből, egy Twitter-üzenetért 2019-ből. Vele együtt ugyancsak megvádolták Juhana Pohjola, a Finn Evangélikus-Lutheránus Egyház püspökét, amiért 2004-ben megjelentette Räsänen szövegét. Őt is felmentették.

A Helsinki Kerületi Bíróság szerint nem az ő feladata a „bibliai fogalmak értelmezése”. Bár Päivi Räsänen néhány kijelentése sértette a homoszexuálisokat, nem gyűlöletbeszédéről volt szó, amelyre nem terjed ki a véleménynyilvánítás szabadsága. „Hálás vagyok Istennek és mindenkinek, aki támo-

gatott minket ebben a hosszú folyamatban – mondta Räsänen egy sajtótájékoztatóján. – 27 éve vagyok képviselő, és a véleményem ezekkel a kérdésekkel kapcsolatban nem változott.”

Räsänen mindenkit arra biztatott, hogy továbbra is gyakorolja a szabad véleménynyilvánítást és a vallásszabadságot. A véleménynyilvánítás szabadsága néha fájdalmas érzéseket is jelenthet. A bíróság megerősítette, hogy nem sértő szándékkal tette kijelentéseit. Räsänen hangsúlyozta, hogy a homoszexuális emberek ugyanolyan értékesek, mint mások.

„Az egyház, amelyhez tartozom, bejelentette, hogy a SETA Helsinki Pride 2019 hivatalos partnere. Kérdezem: hogyan egyezik az egyház tanítása, a Biblia azzal a gondo-

lattal, hogy a bűn büszkeségként merülhet fel?” Azt bírálta, hogy a Finn Evangélikus-Lutheránus Egyház partnerként támogatta a meleg, biszexuális és transznemű (LMBT) személyek felvonulását. 2020. április 29-én az ügyészség „etnikai gyűlöletbeszéd” miatt emelt vádat ellene. Ez a bűncselekmény a finn jog szerint a „háborús és emberiség elleni bűncselekmények” kategóriájába tartozik. Az eset felkeltette a nemzetközi figyelmet. Sok keresztény ezt precedensnek tekintette, amely – ha Räsänen elítélnék –, a keresztények véleménynyilvánítási szabadságának óriási megnyirbálását jelentené.

A Lutheránus Világtanács 2019 júniusában már közzétett egy nyilatkozatot, amelyben kijelentette: „A világ keresztényeinek nagy többsége, beleértve a katolikusokat és az ortodoxokat is, oszttja azt a hitet, ami Räsänené is. A finn ügyész mindannyiunkat el akar ítélni? Vagy ami még rosszabb, a finn államnak meg kellene kockáztatnia más államok szankcionálását az alapvető emberi jogok megsértése miatt?”

Päivi Räsänen a Finn Kereszténydemokrata Párt (KD) tagja. 2011 és 2015 között az ország belügyminisztere volt.

A Diakónia Keresztyén Alapítvány nagyváradi fiókja

Százötvennyolc idős embernek segített a Diakónia Keresztyén Alapítvány nagyváradi fiókjának három településen működő házi idősgondozó szolgálata.

Az Úristen kegyelméből, a Diakónia Keresztyén Alapítvány nagyváradi fiókja tavaly négy településen végzett házi idősgondozó szolgálatot: Nagyváradon, Élesden, Percsenben és Diószegen. A diószegi idősgondozó szolgálat júniustól folytat tevékenységet, a helyi önkormányzat anyagi támogatásával. Hetente egyszer idősklubot tartottak, amikor a világvárvány miatti intézkedések lehetővé tették.

A diószegi önkormányzat decemberben megszervezte a civil szervezetek találkozóját, s ezen alapítványunk is elismerésben részesült a településen végzett munkájáért.

A percseni munkaponton továbbra is jó kapcsolatot ápoltunk a közösséggel. A helyi önkormányzat jóvoltából elkezdődött az irodahelyiség felújítása, továbbá segédeszközöket és felszerelést kaptunk.

A nagyváradi szolgálat, miután új székhelyre költözött, márciusban új működési engedélyt is kapott.

Az idősök világnapja alkalmából rajz- és történetíró pályázatot hirdettünk óvodásoknak és I–VIII. osztályosoknak, *Nagyszülőkkel*

nagyszerű címmel. Célunk az volt, hogy a gyermekek figyelmét a nagyszülőkkel együtt töltött időre fordítsuk. A munkák elkészítése, a közös versenyzés unokának és nagyszülőnek egy újabb közös emléket teremtett, mélyítve ezzel kapcsolatukat.

A pályázat eredményhirdetésére mind az unokákat, mind a nagyszülőket meghívtuk, ám ez sajnos csak a Zoom-on történhetett meg. A beküldött munkákat az alapítvány székhelyén állítottuk ki.

A három idősgondozó szolgálatban 12 alkalmazott tevékenykedik, ebből kilenc munkatárs idősgondozói feladatokat is ellát.

A Bethlen Gábor Alap által nyújtott forrásból négy alkalmazottunk héthavi teljes bérköltéséig sikerült fedeznünk, ami hatalmas

segítség, hiszen a legnagyobb fejtörést mindig a gondozók bérköltése okozza. Nélkülük viszont lehetetlen lenne a munkánkat végezni, ezért nagyon hálásak vagyunk minden olyan támogatásért, amely ezen a téren felhasználható.

Tavaly 158 gondozottunk volt, ki hosszabb, ki rövidebb ideig vette igénybe szolgáltatásainkat. 9542 látogatás során 59 991 szolgáltatást nyújtottunk.

Hat idős személynek, a CE Szövetség és a Dorcas jóvoltából, havonta élelmiszercsomagot juttattunk.

A nagyváradi szociális igazgatóság karácsonyi támogatásából élelmiszercsomaggal láttuk el idős gondozottainkat.

A percseni munkaponton az önkormányzat ajándékozta meg gondozottainkat élelmiszercsomaggal, az élesdi munkaponton pedig a református egyház jóvoltából kaphattak karácsonyi meglepetést az idős emberek.

Diószegen az egyházak, az önkormányzat és a helyi gazdák összefogásának eredményeként heti egy-két alkalommal kenyeret visznek a rászoruló időseknek alkalmazottaink.

Ezúton is megköszönjük támogatóinknak, hogy hozzájárultak a szolgálatok fenntartásához és ahhoz, hogy segítségünk hatékonyan elérje a rászorulókat!

DÉNES ÉVA ügyvezető igazgató (KREK.RO)

Internetes zaklatásról a Lankadatlanul-on

Ha a cyberbullyingról, azaz az internetes zaklatásról hallunk, azt gondoljuk, hogy ez egy olyan probléma, amivel ott a messze nyugaton küzdenek, mi mentesek vagyunk tőle. Ezt hinni nagy hiba. Nálunk is nagyon időszerű témát dolgozott fel március utolsó napján a Lankadatlanul (a nyílt bibliaórák sorozatának elnevezése).

A Szatmár-szigetlankai Református Egyházközség nyitott bibliaórájában dr. Frigy Szabolcs, a szatmári Hám János Római Katolikus Teológiai Líceum iskolai tanácsadója, nevelési igazgatója, a Babeş–Bolyai Tudományegyetem szatmári kirendeltségének oktatója tartott előadást; előtte és utána a szigetlankai ifjak énekeltek dicsőítő énekeket.

Rácz Ervin házigazda lelkipásztor köszöntötte a gyülekezetet, azokat, akik a valóságban, és azokat is, akik a cybertérben jelentek meg. Az utóbbiak voltak jóval többen.

A bullying tartósan, időben elhúzódó módon, ártó szándékkal, szándékosan végzett cselekedet egyenlőtlen erőviszonyok között – határozta meg az előadó a zaklatás fogalmát. Az agresszor több formában bántalmazhat: fizikai, verbális, kapcsolati és cyber, és általában nem csak egy formát használ. A szülők

felelőssége vitathatatlan, hiszen ők döntenek el, hogy mikor kapnak telefont a gyerekek.

A fiatalok nagyon kreatívak, a zaklatásban is. Kizárás: online csoportokba nem veszik be a zaklatott gyereket, vagy kizárják, vagy épp olyan csoportot készítenek, ahol róla beszélnek. Kamuprofil: a nevében kamuprofil készítenek, és megbotránkozató dolgokat terjesztenek. Üzenetek: agresszív, szexuális, fenyegető, online szavazás: „ki a legcsúnyább az osztályban”... Fényképek, videók: mémek, megalázó helyzetek... Magánüzeneteket nyilvánosságra hoznak. És még sok minden más formája is lehet a zaklatásnak.

Miért gond a zaklatás, hiszen régen is leveleztek a pad alatt? De az szituatív jellegű, alkalmoszerű volt, az internet azonban korlátlan megosztási lehetőséget tesz lehetővé, kitör az időből és térből. Az agresszorok azonban egyvalamit figyelmet kívül hagynak. Minden ott marad az interneten. Az internet nem felejt, és ez például egy későbbi álláskereséskor visszaüthet. Azt is meg kell érteni, hogy a virtuális élet ugyanannyira fáj, mint az offline.

A szülők, az iskola és a környezet, valamint az egyház együtt tehetnek ez ellen. Meg kell törni az ördögi kört! Rá kell mutatni arra, hogy ez elfogadhatatlan. Oda kell állni a bántalmazott mellé! Mit tehet az áldozat? Jelentenie kell szülőnek, tanárnak. Ez rendőrségi ügy is lehet. Keresni kell olyan embereket, akik mellette állnak.

Mondhatni, járványként terjed az online világban a lelki elkérgesedés. Ott, ahol nagyon magas az ingerküszöb, annyi mindent látnak-hallanak, hogy megkérgesednek lelkiileg. Ez a tanult érzéketlenség.

Az UNESCO üzenete az áldozatoknak: #nemvagygyedül! Isten üzenete is ez, de az agresszoroknak is: Isten mindent lát!

RÁCZ ERVIN

Menet az életért: ismét megtartották a felvonulást

„Az abortusz megállít egy már dobogó szívet”, „Az élet a fogantatással kezdődik”, „Az élet Isten ajándéka” – a többi között ilyen feliratú táblákat lehetett látni a március végi nagyváradi felvonuláson. Egyházi vezetőkön kívül felszólalt egy édesanya, egy orvosnő és egy asszony, aki örökbe fogadott egy csecsemőt, illetve fellépett egy keresztény fúvószenekar és egy kórus is.

Vinczéné Pálfi Judit, a Királyhágómelléki Református Egyházkerület (KREK) előadó tanácsosa hangsúlyozta: Isten szava kijelentés és parancs az embernek, akit ő teremtett. Ha azt mondjuk: élet, eszünkbe jut kis vagy nagy család, emberek, kapcsolatok, időpontok, érzések, távozások, célok, eredmények, sikerek és kudarcok. Ha azonban nincs „menedzser”, azaz a helyes gazdálkodás ura és tanácsadója, Isten, akkor minden káoszba fullad.

Tőlünk keletre a szomszéd országban igazi háború dúl, a halált és a pusztulást látjuk. Tőlünk nyugatra üldözöbe vették Istent, a kereszténységet, azokat az értékeket, melyekre ő tanít minket.

„Mi most azért vagyunk itt, hogy megvalljuk Istent életünk urának, hogy imádkozunk, és a védelem ernyője alá tegyük az életet, ami az Ő ajándéka. Felhívjuk a figyelmet az élet megalapozójára, arra, aki ezt kitalálta és megteremtette, az Ő törvényeire és tanításaira. Forduljunk felé és hallgassunk rá” – tanácsolta a lelkész.

Böcskei László római katolikus megyés püspök hangsúlyozta, hogy a Menet az életért üzenete idén is nagyon fontos és időszerű: előtérbe hozza az élet súlyát, rávilágítva arra, hogy mennyire törekeny és veszélyeztetett akkor, ha az ember saját magát nevezi ki az élet urának. Látjuk, mi történik akkor, ha azt gondoljuk, hatalmunk van az élet felett. Imádkozunk, és kérjük mi is a városunkban: legyen béke, és az élet mindenki számára legyen drága kincs – fogalmazott a főpásztor.

Mátyás Attila evangélikus-lutheránus lelképásztor is azt emelte ki, hogy keresztény hitükről tanúságot tenni gyűltek össze, az élet védelmében.

CIUCUR LOSONCZI ANTONIUS (ERDON.RO)

Az eddigi legősibb óhéber szövegre bukkantak Izraelben

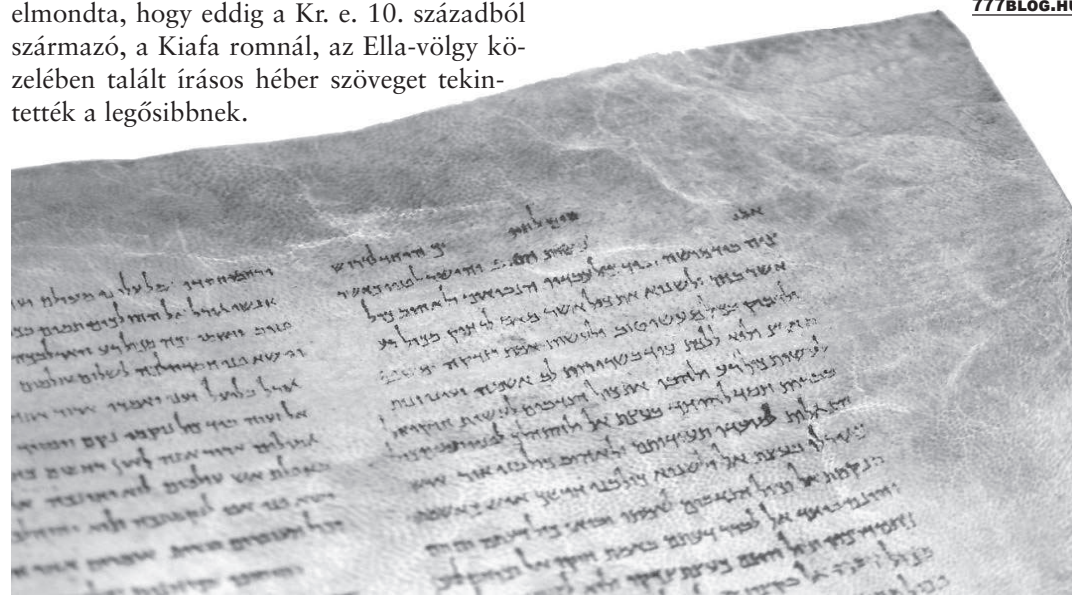
A Kr. e. 13. századból származó, eddigi legősibb óhéber nyelvi emlékre bukkantak Izraelben – jelentette a Jediót Ahronót című újság hírportálja, a ynet.

A Ciszjordánia északi részén, Szamáriában, az Ebal-hegyen megtalált 3200 éves kicsiny, összehajtogatott ólomlemezre írt átokszövegben többször is előfordul az Ószövetség egyik istenmegnevezése, a Jahve szó.

A szakemberek egyenesen földrengésszerűnek nevezik a kis szövegtöredék megtalálását és írásának megfejtését, mivel új ismeretekkel gazdagítja a bibliakutatást.

Az amulettben elhelyezett lemezkére az ősi átkokat az eddig ismert legrégebbi héber írással vésték, melyet a tudósok protokánaának neveznek.

A 2-3 centiméter oldalú, négyzet alakú lemezen 40 ősi héber betű található. Az írás évszázadokkal régebbi, mint bármely eddig ismert héber felirat az ókori Izraelből. Gerson Galil, a Haifai Egyetem professzora a lapnak elmondta, hogy eddig a Kr. e. 10. századból származó, a Kiafa romnál, az Ella-völgy közelében talált írásos héber szöveget tekintették a legősibbnak.

777BLOG.HU

Fricska – Alkalmazkodás

Egy lelkész mesélt egyszer arról, hogy milyen volt a gyermekkor. Amikor 15 éves volt, kigyulladt a házuk. Csak a rajtuk lévő ruhájuk maradt meg. Nem voltak közeli szomszédai, hogy segítsenek rajtuk. Apjuk egészen messze gyalogolt, hogy a legközelebbi faluban segítséget kérjen. Amikor visszatértek a romokhoz, megláttak valamit, ami a további évek-

Az új felfedezés súlyos csapás minden Biblia-tagadó számára – hangsúlyozta Galil professzor. Ugyanis sok bibliakritikus azzal érvelt, hogy a Kr. e. 13. században Izrael népe nem tudott írni és olvasni, ezért nem írhatta meg a Bibliát. A Biblia-tagadók azt állították, hogy a Biblia nagyon későn, a perzsa vagy hellenisztikus időszakban (Kr. e. 5–2. század) íródott.

Az Ebal-hegyen 1982–1989-ben végzett régészeti feltárások eldobott ásatási törmelékének átszitalásakor fedezte fel az amulettet 2019 decemberében Scott Stripling, a texasi Lanier Teológiai Könyvtár Bibliakutató Társaságának ásatásokért felelős igazgatója és a texasi Katy város Bibliaszeminárium Régészeti Tanulmányok Intézetének igazgatója. Amikor felismerték, hogy az amulett tartalmaz valamit, egy prágai laboratóriumba vitték, s ott olyan speciális felvételeket készítettek róla, amelyek háromdimenziós modell felépítését teszik lehetővé ilyen apró tárgyaknál.

ben elkísérte őket. Az elszenesedett romok között anyja egy fatönkre megterített. Egy teáskannába vadvirágot szedett. Ez a remény jele volt a tragédia kellős közepén.

Vajon nem ilyen a keresztényen hit? Nem próbálja a romokat betakarni virágokkal, hanem a szomorú környezetben láthatóvá teszi a reményt.

HARANGSZÓ

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület gyülekezeti lapja
ISSN 1221-0323

www.facebook.com/harangszo

Felelős szerkesztő: Ghitea-Szabó József Levente. Hírszerkesztő: Tokár Sándor. Tördelőszerkesztő: Petrikó Ildikó. Korrektor: Megyesi Antónia. Szerkesztőbizottság: Dr. Békefy Lajos, Erdei-Árva István Béla, Fábán Tibor, Tokár Sándor, Tötös Beáta, Wagner Erik. Szerkesztőségünk postacíme: BH-410202 Nagyvárad, Sulyok István u. 9. sz. Tel.: 0765-926002, 0259-435386. E-mail: harangszo.ujzag@gmail.com Honlap: www.krek.ro, www.facebook.com/harangszo, www.harangszo.ujzag.wordpress.com. Készült a Királyhágómelléki Református Egyházkerület Szent Kertész Ábrahám Nyomdájában. Felelős vezető: Wagner Erik. A lap terjesztése a lelkési hivatalokon keresztül történik. A szerkesztőség fenntartja magának a jogot, hogy a beérkező írásokat rövidített és szerkesztett formában közölje. Meg nem rendelt kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza.